

Săptăminal politic-social-cultural editat de Comitetul județean pentru cultură și educație socialistă Iași, anul X, nr. 39 (504), vineri, 26.IX.1975, 8 pagini, 1 leu

O societate a muncii, a creației

Trăim, de aproape două săptămâni, febrilitatea începuturilor unui an școlar nou, concomitent cu pregătirile pe care le fac teatrele, filarmonicile, majoritatea instituțiilor de cultură, pentru o nouă stagiune. Sint zile luminoase, și nu numai pentru că soarele ni s-a arătat încă prietenos, ci și pentru că, în lumina acestui septembrie de nădejdi și de hotărâri noi, drumurile ce ni se deschid apar mai limpezi, mai precis conturate decât în trecut. Cultura românească are a îndeplini, în perioada ce începe, un rol amplu și profund în perfecționarea omului și a societății noastre. „**Deschiderea anului de învățămînt** — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, în cadrul cuvîntării pe care a rostit-o recent la Craiova — marchează și noul cincinal în care va începe să învețe promoția 1975—76. Sperăm că acest an de învățămînt va avea rezultate care să constituie un exemplu pentru toate celelalte sectoare de activitate”.

Scopurile înalt-educative ale învățămîntului, în toate gradele și tipurile de școli — dincolo de formarea unor profesioniști de ireproșabilă pregătire, coincide cu scopurile mari ale culturii românești, socialiste. Iată de ce, din efervescența începuturilor, urmează să se sedimenteze mijloacele cele mai adecvate, pentru a intensifica creația culturală și artistică, pentru a asigura o acțiune concentrată în sensul programului partidului pentru „îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor” — program stabilit și însușit de plinara C.C. din noiembrie 1971.

Progresele îmbucurătoare care s-au obținut pînă în prezent în legarea strînsă a învățămîntului cu producția și cercetarea asigură condițiile unei acțiuni intense, cu dublă eficiență în planul tehnic și economic ca și în cel etic și social. În următoarea etapă se impune depășirea acestor realizări, printr-o muncă plină de elan pentru consolidarea idealului moral comunist al tineretului și al întregului popor. Și — în această privință — nu putem desprinde obiectivele învățămîntului de toate gradele de acelea ale teatrelor, ale instituțiilor muzicale, ale revistelor, radioului, muzeelor, caselor de cultură etc. Repertoriile teatrale și muzicale, ca și orientarea spectacolelor în sensul acestor solicitări majore, înlocuind capriciul subiectivist al unor realizatori, filmul, la rîndul său, cartea, manifestările publice organizate pe întreaga rețea a unităților de cultură trebuie să se integreze nobilei sarcini de formare a omului nou, de edificare sufletească a tineretului în spiritul valorilor umanist-socialiste. „Societatea pe care o edificăm este o societate a muncii, a creației; în ea nu își au și nu își vor avea locul cei ce nu muncesc” — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu. Iată de ce nu numai învățămîntul, ci întreaga activitate culturală, întregind și prelungind opera învățămîntului — are a îndeplini misiunea de mare răspundere a edificării sufletești a întregii noastre națiuni socialiste. Cuvintele mari, angajamentele și stăruințele principale, trebuie să se transforme în fapte creatoare, în convingeri intime, ducînd la îndeplinire cu sincer elan a prevederilor noului cincinal. Asemenea convingeri adînci sînt în măsura să conducă la o stare interioară, implicînd tuturor „necesitatea de a se supune disciplinei și ordinii generale” — de care a-mintea secretarul general al partidului în aceeași cuvîntare. Numai așa adevărata societate a muncii, creației, se constituie în inimile ca și în faptele noastre. Numai așa tineretul va prelua și va duce înainte, pe trepte noi, creația progresistă a vechilor generații care au configurat statul unitar român căci — așa cum a afirmat tovarășul Nicolae Ceaușescu — „nu există satisfacție mai mare pentru un tînar decît aceea de a ști că este stăpîn pe tot ce a creat mai bun civilizația națională și universală, că poate privi demn, atît la colegii lui, la tînăra generație, cit și la înaintașii săi”.

CRONICA

— Nu faci știință cu mîinile în buzunar, fluierînd. Mai întii trebuie să te informezi: să parcurgi zeci și sute de articole, monografii, recenzii, studii, tratate, enciclopedii. Ceea ce se raportează la temă este înmagazinat în fișe, în sute și mii de însemnări. Este o muncă interminabilă...

— La ce folosește?
— Ce întrebare! Așa se crează știința. Aceasta este cercetarea.

— Ce faci cu molozul acesta de fapte?
— Sint cărămizile din care ridic edificiul științei. Le lipesc unele de altele în mod convenabil și încet-încet înalț un zgîrie-nori. Este faza secundă a investigației, captivantă de astă dată, o adevărată delectare. Ne întrecem pe orizontală și pe verticală și cu cît asamblajul este mai vast, mai impunător, cu atît crește și bucuria împlinirii, orgoliul realizării.

— Trebuie să înțeleg că opera de știință veritabilă ni se infățișează ca un masiv falnic?

— Nu poate fi altfel. Trebuie relatat pe larg tot ce se știe în acea parcelă a științei.

— Nu se adună fire prea multe?

— Cu cît mai multe, cu atît mai bine. Cititorul trebuie satisfăcut plenar. O operă-gigant servește și împune. Să-ți amintesc doar că celebrul *A Study of History* al lui Toynbee se desfășoară pe zece volume!

— Nu sînt om de știință. Totuși mă prinde mirarea. Matematicianul englez

J. E. Littlewood istorisește că într-o conversație s-a discutat dacă o disertație de două rînduri ar putea concura la un titlu academic.

— De două rînduri? Este o glumă.
— De loc. În matematică este posibil. Littlewood ne oferă mai multe cazuri: definiția proiectivă a lungimii aparținînd lui Cayley, teorema lui Picard. Un rînd

Dialog despre știință

enunțul, celălalt demonstrația. Chiar dumneata ai învățat în școală o teoremă a lui Euclid, care încapă bine în acest pat al lui Proclus.

— Bătrînul Euclid strîns în chingi?

— Teoremă: Există o infinitate de numere prime. Demonstrație: Dacă a, b, \dots, n sînt numere prime, $1+a, b, \dots, n$ nu este divizibil cu nici un m . Cu aceste două rînduri Euclid putea lua doctoratul și-l făceam și profesor universitar.

— Mi se par cazuri excepționale.

— Dimpotrivă. **Operele mari sînt mici.**

Discours de la méthode, care a deschis

calea gîndirii moderne, încapă bine în cîteva pagini de ziar. Ilustrele memorii ale lui Galois, Abel, Einstein, Heisenberg, care au revoluționat știința, ne vorbesc din file puține. Tezele de doctorat care au intrat în istorie: **Deosebirea dintre filosofia naturii la Democrit și filosofia naturii la Epicur** (Marx), **Despre rădăcina împătrită a principiului rațiunii suficiente** (Schopenhauer), **Eseu asupra datelor imediate ale conștiinței** (Bergson)... au dimensiuni modeste. Cartea-mamut a lui Toynbee a trebuit să fie redusă, prin rezumare, la două volume, pentru a o face digerabilă.

— Lumea este grăbită.

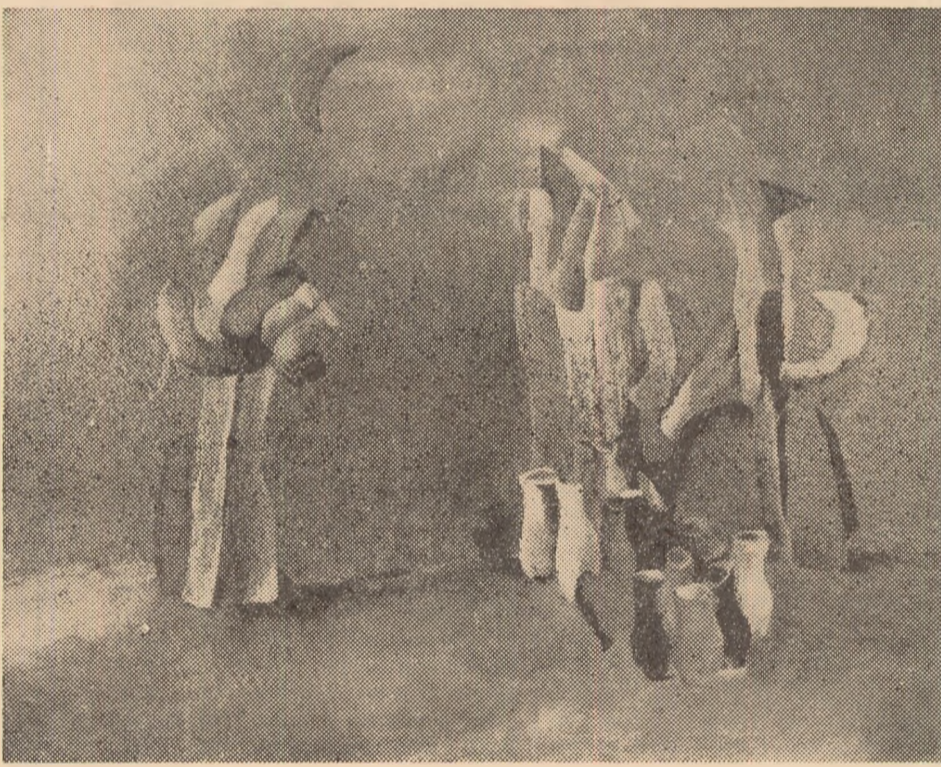
— Interpretezi greșit. Tentația monografiei sau/și seducția enciclopedismului constituie adevărate curse pentru spirit. Li se pare — chiar și unor minți eminente — că trebuie să spună tot ce știu (ori măcar bănuiesc) despre o temă sau/și că trebuie să parcurgă toate temele posibile (și imposibile). Sărmanul cititor este expus fără milă la indigestii, intoxicații. Bibliotecile gem sub povara filelor și a cărților de prisos.

— Mă uimești!

— Idealul științei este o carte, o întrebare, un răspuns. Claritate, economie, conciziune. Totul expus în versete numerotate, stil Wittgenstein. N-avem timp și nici minte pentru povești numai cu

Petre BOTEZATU

(Continuare în pag. 6)

Liviu SUHAR:

„Omăgiu oțarilor”

Muzica la intersecția galaxiilor

Titlul acestor rînduri trimite, poate, la nemaipomenita extindere a sferei tematice a artei sunetelor în epoca noastră, epocă în care dezvoltarea științei implică artistului un zbor al fanteziei către infinitul cosmic. Așa cum scria cîndva arhitectul-estetician G. M. Cantacuzino în revista „Simetria”, știința oferă artistului posibilitatea de a arunca săgeata imaginației atît de departe, încît îi este aproape imposibil a parcurge ulterior, prin experiență, drumul pînă la țintă.

Altădată, artistul depășea prin intuiție ceea ce datele științei puteau furniza omului. Astăzi, artistul se vede silit să lase ușa deschisă pătrunderii științelor, în special matematicilor, în domeniul său sacrosant altădată, pentru a fi în stare să răspundă chemării de a reflecta poziția omului în noua și imensă realitate pe care o cunoaște acum datorită științei.

În istoria muzicii, acest moment crucial se definește nu numai prin transformarea modalităților de exprimare, nu numai prin procesul de abstractizare a expresiei muzicale, ci și prin schimbarea a însuși statutului artei sunetelor, prin schimbarea relației muzică-om, prin obiectivarea radicală a procesului de creație muzicală.

În această privință, cîteva sugestii ne oferă Marshall McLuhan, în reputata sa carte *Galaxia Gutenberg*, prin unele referiri fugare la muzică.

După cum se știe, McLuhan socotește că apariția tiparului a generat radicale mutații în profilul culturii umane, influențînd înseși concepțiile omului și determinînd un climat spiritual pe care l-a numit „galaxia Gutenberg”. Apariția mijloacelor electronice de difuzare marchează apusul „galaxiei Gutenberg” și zorile unei noi „galaxii”. Aflîndu-ne așadar la o răscruce a „galaxiilor”, este firesc să asistăm la o serie de transformări în profilul culturii de azi.

Este drept că McLuhan, absolutizînd factorul mijlocului de transmitere, ignoră cauzele primordiale ale transformărilor, și anume cele economice și sociale. Totuși, urmărirea înrîuririi avute de mijloacele de transmitere ne explică multe aspecte ale evoluției artelor, mai ales în ceea ce privește muzica.

În antichitatea elină, muzica era aservită poeziei, astfel că descoperirea alfabetului fonetic a afectat și concepțiile despre muzică, cu atît mai mult cu cît vechii greci au avut și pentru muzică o notație alfabetică fără caracter diastematic. Ca și în Evul mediu, semnele ritmice nu erau necesare, dată fiind organizarea ritmică prestabilă a versului. Doar în muzica instrumentală independentă, foarte timid practică, semnele ritmice aveau rost.

Apariția sistemului alfabetic de notație muzicală a generat, fără îndoială, considerarea sunetului ca entitate, de unde și studiul lui ca atare. Este știut că anterior, cînd practica orală domina, melodiile erau structurate după niște scheme melodice referențiale, numite de ei „armonii” și care constau în niște mulțimi de sunete dispuse într-un anumit mod, constituînd un „pattern” melodic. Fiecare „pattern” melodic tradițional avea o anumită origine, de unde își trăgea și numele,

George PAȘCU

(Continuare în pag. 3)

Cu prof. dr. doc. RADU VULPE despre Știința istoriei în contextul epocii contemporane

Interesul și pasiunea pentru istorie îmi vin de departe, din fragedă tinerețe ● **Preocupările speciale de arheologie m-au atras cam în aceeași vreme ● Cetățuia de la Poiana este una din cele mai bogate așezări getice din țara noastră ● În tot ce am scris, în multiple domenii ale preocupărilor mele științifice, am pus suflet ● Un monument pentru Vasile Pârvan ● Cunoașterea trecutului este o necesitate organică a spiritului uman ● Recomand tineretului respect și solicitădine pentru toate măturile materiale ale timpurilor apuse.**

(Continuare în pag. 4)

Junimismul în atenția criticii

Liviu LEONTE

Junimea a devenit, de mult, unul din subiectele fascinante ale istoriei literare. Prestigiul mișcării, personalitatea lui Titu Maiorescu au declanșat, încă din momentul afirmării, o bogată exegeză care a trecut de la apologie la detractare, până când ochiul drept al istoriei să așeze Junimea în locul eminent convenit în cultura românească. Procesul nu a fost scutit de reveniri și nedorite recrudescențe ale spiritului primar, agresiv. Până când critica marxistă să-și spună, începând cu deceniul al șaptelea, cuvântul autorizat și responsabil, am asistat în cel de al șaselea deceniu la o uimitoare violență îndreptată împotriva Junimii și lui Maiorescu, acuzat simultan de cosmopolitism și naționalism. Postum, mentorul Junimii trecea aceleași intempestive și ridicole contestări ca și în timpul vieții! Valul re-considerărilor (termenul este aici mai potrivit decât pentru oricare alt curent sau școală) a crescut în ultima vreme, subiectul nu pare epuizat, criticii și istoricii literari resimt ca pe o obligație morală formularea unei opinii, fie și incidental, asupra Junimii și junimismului. Unii au ajuns la o adevărată specializare pe profil junimist. Z. Ornea, preocupat de curentele culturale, a scris integral volumul din 1966, publicând anul acesta o solidă monografie care privește Junimea din punctul de vedere al ideologiei, al politicii, al doctrinei estetice și al ecoului în viața literară. Dan Mănuță, cercetător serios, impersonal aproape prin supunerea riguroasă la obiect, s-a afirmat în ample contribuții dedicate Junimii. Dacă *Scriitori junimiști* (1971) era consacrat unor nume de rangul al doilea din istoria junimismului, recentul volum, *Critica literară junimistă (1864—1885)*, abordează domeniul de maximă contribuție a mișcării, în care s-au afirmat cele mai de seamă personalități componente.

Dan Mănuță are un mod sistematic de a intra în miezul problemelor, fără preambului inutile, deși uneori și utile, epuizând în câteva capitole, din diverse unghiuri, materia de studiu. Pentru el, marile teme sînt însăși existența unei estetici junimiste, atracția exercitată de prezent — rațiunea de a fi a Junimii, preponderanța realismului în numele căruia judecă ideile literare și, în sfîrșit, constituirea unei critici literare guvernate de etică. Istoricul literar nu discută atît critica junimistă, așa cum s-a manifestat ea particular în acea epocă de agitație și polemică literară, cît ideile guvernatoare ale criticii. Un titlu mai adecvat al volumului ar putea fi *Principiile criticii literare junimiste*. Iată, spre exemplificare, ultimul capitol, *Spre o etică a criticii literare*, care tratează, în același mod sistematic, despre cultul activității în concepția și practica junimistă, raportul dintre istorie și adevăr, despre sinceritate și exigență, obiectivitate, toleranță sau despre celebra zeflema junimistă. Toate deduse din structura de grup

a Junimii, din condițiile în care și-a desfășurat, între 1864—1885, activitatea fertilă pentru cultura și literatura română.

Ceea ce mi se pare a aduce nou studiul lui Dan Mănuță în exegeza junimismului este tocmai perspectiva de grup, de reuniune a unor personalități, în mod necesar cu subliniate variații individuale, reunite totuși sub steagul aceluiași ideal estetic și cultural. Cercetările de pînă acum, cel puțin cele mai recente, au studiat Junimea studiindu-l pe Maiorescu, ceea ce nu e inexact, dar duce la obnubilarea perspectivei asupra întregii mișcări. Îndreptîndu-se asupra întregii grupări, citind din toți reprezentanții ei, mari și mici, Dan Mănuță fructifică mai vechi și metodice lecturi, utilizate deja în studiile anterioare asupra „caracudei”. O asemenea cercetare sistematică, propunînd o viziune de ansamblu asupra criticii sau, mai exact, asupra teoriei literare junimiste, este de așteptat să repete și lucruri deja spuse, alături de contribuția proprie. Însăși explicația generală a teoriei literare junimiste, derivarea ei directă din comandamentele culturii românești ale acelei etape, constituie o astfel de necesară reluare. Dan Mănuță vine însă de fiecare dată cu nuanțe care-i marchează propria interpretare, cu clarificări de obicei în sensul apărării junimismului de vechi sau recentii detractori. Iată în ce chip este discutat în paragraful *Fiziologie și geniu*, raportul dintre operă și biografie așa cum poate fi el dedus din estetica junimistă: „Discutarea procesului de creație și individualității artistului nu a fost făcută de junimiști în mod gratuit, ci pentru a descoperi legăturile dintre operă și creator, problemă deosebit de importantă în critica noastră literară, care văzuse între cei doi termeni o strînsă determinare. Biografia — mai ales sub latura ei civică — devinise principalul criteriu de evaluare, lăsînd pe un plan secundar calitățile operei, privită numai în umbra omului, astfel că mari literați erau considerați doar acei autori care se impuseră în politică. Junimea curmă această stare, trecînd în primul plan opera și afirmînd că între caracterul unui artist și opera lui nu exista o legătură obligatorie; sau, mai precis, că accidentele biografice nu explică opera. Dimpotrivă, ea doarește să reconstituie biografia nu din „mici notițe”, ci din opera însăși, iar adîncimea sensibilității este dedusă nu din comportamentul individului, ci din caracteristicile creației lui” (p. 114). Totul este spus cu precizie după parcurgerea atentă a textelor, menționate prin numeroase trimiteri bibliografice, fără nici o abatere de la litera lor. Cu această scrupulozitate trece Dan Mănuță prin teoria literară junimistă, fie că e vorba de relevarea factorului intelectual în artă, de rolul folclorului, de cultivarea specificului național. Uneori, un simplu citat vine să întărească o idee, să co-

recteze o interpretare și să restabilească, fără puțință de tăgadă, adevărul. Pentru cine citește fără prejudecăți și citește tot, acuza de lipsă de patriotism adresată lui Maiorescu nu poate apărea decât fantezistă sau răuvoitoare. Iată citatul invocat de adversari, dar invocat nu așa cum îl citează Dan Mănuță, adică integral: „Patriotismul, cel mai important simțămînt pentru cetățeanul unui stat în acțiunile sale ca cetățean, nu are ce căuta ca patriotism ad-hoc, căci orice amintire de interes practic nimictește emoțiunea estetică” (p. 127—128). Observație adevărată, de bun simț aproape și care a putut fi doar prin incorectitudine de transcriere tendențios interpretată. Într-adevăr, numai eludînd precizarea „patriotism ad-hoc”, așa cum au făcut istoricii literari improvizati, se poate ajunge la gravele idei atribuite lui Maiorescu. Fără îndoială că nu numai un simplu citat restabilî în autenticitatea sa lămurite o atît de importantă problemă și Dan Mănuță are grijă de a explica pe larg, invocînd, ca de fiecare dată textele sprijinătoare, consecvența în atitudine a Junimii, a lui Maiorescu, continuitatea în prețuirea poeziei autentice patriotice. Cum se știe, aprecierea din acest unghi a poeziei lui Goga („patriotismul este în inimile sincere, în afară de orice tendință politică, un simțămînt adevărat și adînc și întrucît este astfel, poate fi în certe împrejurări născător de poezie”, p. 128), nu reprezintă un accident sau o schimbare de atitudine a lui Maiorescu, ci o poziție fermă, cu antecedente în opiniile asupra poeziei lui Alecsandri și Muresianu. Rigurozitatea, urmărirea strînsă a textelor îl caracterizează pe Dan Mănuță, numai că, uneori, neconjugate cu o detașare, cu o privire mai evident din perspectiva actualității riscă să se transforme într-o succesiune descriptivă, fără o subliniată poziție, în afară de elogiu, a cercetătorului. Istoria noastră literară a dobîndit suficientă maturitate pentru a privi degajat, fără riscul repetării unor anterioare erori, orice curent sau școală literară, indiferent de complexitatea sa. Un plus de spirit critic, o mai accentuată delimitare de punctele de vedere din epocă și de cele ulterioare ar fi dus la o mai conturată evidențiere a rolului Junimii în istoria noastră culturală. Atunci cînd, în mod justificat, se contestă izolarea Junimii în teoria „turnului de fildeș” nu se vede care e, totuși, deosebirea față de punctul de vedere al lui Gherea; în problema autonomiei artei era necesară aducerea la zi a ideilor, cu contribuția esteticii marxiste, tocmai spre a înțelege și explica mai bine tezele maioresciene în contextul istoric și cultural al epocii. Cu aceste rezerve, studiul lui Dan Mănuță este o serioasă contribuție la clarificarea teoriei literare junimiste pe baza unei informații fără reproș.

Specializarea criticului

Deschizînd orice revistă literară poți ușor constata predilecția criticilor pentru un anumit domeniu, deși semnează cronici din mai multe sectoare ale literaturii. Nu vorbim de specializarea pe epoci literare și pe curente sau de specializarea pe autori, fenomenul mai ușor de descifrat în cadrul istoriei literare.

Cunoscătorii literaturii române sînt mai ales profesorii și specialiștii de la institute care adîncesc perioada și o descriu, ajungînd la sinteze istorice. Dar unele „opere” ce aparțin acestei perioade pot oferi și o interpretare nouă condiționată de o nouă recepție. Fenomenul a fost recent probat prin descoperirile de ordin statistic și implicat estetic ale lui Eugen Barbu din textele vechi. Deci o epocă anterioară nu rămîne închisă în limite temporale, condamnată unei cercetări strict istorico-literare, de cele mai multe ori, de ambianță școlastică, ci poate deveni operă modernă în sine. Diferențierea între critică și istorie literară devine, și în acest caz, o simplă speculație de ordin metodologic, întotdeauna criticul făcînd istorie literară și istoricul literar fiind obligat să lucreze cu instrumentele criticului.

Criticul, indiferent dacă s-a specializat sau nu într-un domeniu anume, într-o categorie de fenomene literare sau într-un autor, trebuie să aibă o perspectivă filozofică asupra literaturii, să o stăpînească sintetic și numai după aceea să-și manifeste rafinamentul pentru arabescuri sau particularități. Cu alte cuvinte nu există în fond o specializare de structură, ci una de rafinament.

Pentru comentarea unui text din timpul clasicilor greci un critic ar fi trebuit să cunoască toate dialectele limbii eline pentru că se lovea de ele în cadrul aceleiași opere; într-o tragedie textul coral era compus în dialect ionic iar textul dramatic în dialect atic. La greci dialectarea literaturii se făcea pe genuri.

Pentru literaturile moderne criticii sînt scutiți, ca de altfel și publicul, de aceste inițieri. Inițierea criticului e obligatorie și azi, dar pentru alte motive. Un principal motiv ar fi limbajul artistic; s-a produs azi o diferențiere șocantă între limbajul străzii și între limbajul artistic normal, neluînd în seamă eschibitiile de cabinet și mai ales trecînd peste tendința criticilor (în toate epocile) de a exprima idei simple în fraze complicate. Dacă această complicație e numai artificială artistic e necesară, dar dacă devine o prețiozitate sau mai ales dacă devine un metalimbaj, atunci am depășit sfera rigorilor stilistice moderne și am căzut în patologii după expresia lui G. Călinescu.

Un critic trebuie să fie abilitat să se pronunțe deopotrivă asupra volumelor de versuri, ca și asupra romanelor, asupra cărților de teatru, ca și asupra criticii propriu-zise, să se pronunțe ca specialist. Specializarea într-o anumită epocă intră deci în domeniul cercetării fundamentale. Criticii nu sînt resorturi care funcționează programat, răspunzînd la întrebări limitate, ocupîndu-se numai de anumite sectoare ale literaturii. Literatura fiind în ansamblu generată și supusă unor legi generale presupune o recepție critică în totalitate.

Tudor Vianu recomandă debutanților în critică și estetică literară critica de texte, de ediții și numai după aceea critica de opere încadrabilă într-o suită temporală, într-un curent, într-o generație. Cu alte cuvinte, profesorul de estetică și critică concepse lectura și judecarea operelor ca o specializare și nu înțelega specializarea pe sectoare sau pe genuri.

În privința cercetărilor de istorie literară, fiind vorba de epoci ce trebuiau reconstituite postum, specializarea devine o necesitate. Numai în această ipostază critica se desparte, într-un fel, de istoria literară, din acest punct de vedere.

Emil MANU

mențiuni critice

AUREL ȘOROBETE: Apărătorii

Poetul este purtătorul de cuvînt al eroilor care ne-au vegheat desigur istoric și a căror jertfă trebuie celebrată de fața cuvîntului. Discursul poetic se infiripă, rememorînd cuvintele profetice ale eroilor. Originalitatea acestor poeme constă în tendința de a pune în acord două perspective: cea istorică și cea poetică, amîndouă luminîndu-se reciproc. Poetul nu poate trăda fapta istorică, dar vrea să fie în același timp în sufletul eroului, relevîndu-i fiecarei semnul eternității de care se bucură: „Fapta/îndură/nefapta?”

Șirul de opoziții se reduce în finalul fiecărei poeme la imaginea lupului, animal care simbolizează duritatea, sfîșierea lăuntrică a eroului, golul provocat de un destin neîmplinit, semn al continuității și al rezistenței în timp: capul de lup pe lîngă emblema a luptei, semnificînd și eroismul, statornicia dacilor pe acest pămînt: „Sînt cap de lup / și steag de lup, / în cerul Cogaion” (Cogaion) sau: Cahul, Cahul, / gura de lup / strigă, / plînge depărtarea / trupului de trup” (Ioan-Vodă).

Noutatea acestei viziuni constă într-o convertire estetice a faptelor eroice consemnate, văzute din interior, ca efect al unor legități impetuoase, creînd acele spații de tensiune și de meditație înaltă asupra evenimentului istoric. Apărătorii ar fi în acest sens, un șir de sacrificii al căror înțeles este păstrarea ființei Patriei, atitudine prin care ne justificăm în fața lumii: „Dar plînge gura de lup / despărțirea capului / și trupului / și trupului / de trup” (Mihai) sau: „Pedeapsă-ar fi să-nchidu / ochiul măcar o clipă, / țara să nu se stingă, / speranța în risipă” (Grigore Ghica). În cel de-al doilea ciclu (Alte poeme) înțelîm aceeași grijă pentru expresia poetică, echivalentă a „sîmburelui imemorial”, a „ceasului interior”, a „secerei secetei”, a „arcelor Zidirii”, căcîndu-se un temei al rostirii interioare și care, prin condensare excesivă, devin semne ale tăcerii cosmice, primordiale.

Gheorghe SIMON

DAN MUTAȘCU: Bunul cetățean Arhimede

Dan Mutașcu a știut să rămînă permanent o prezență în actualitatea literară, deși fecunditatea alterează uneori substanța operelor. De data aceasta autorul schimbă instrumentul de expresie pentru a păstra puritatea în absolut a cîntecului. Bunul cetățean Arhimede nu este o evocare documentară a unei epoci, cît o invocare pretextuală a unui sistem de civilizație pentru a demonstra rolul personalității în istorie. Deși datele privitoare la lumea la care face referință sînt abundente, nu informarea propriu-zisă trece în prim plan, ci modul de literaturizare, perspectivă estetică asupra acelei cetăți dispărute, ca în *Salambô*, romanul lui Flaubert, pe care Dan Mutașcu nu se poate să nu-l fi avut ca model.

Deși fără pasaje lirice, romanul e al unui poet: nu obiectivează materia epică, nu se disociază între discursul autorului și materia epică dezvoltată prin dialog sau prin acțiunea personajelor. Eroii înșiși — inclusiv cel principal — nu au decît consistente de figii, o singură dimensiune, reprezintă doar contururi umane. Acțiunea nu angajează multe evenimente: ne aflăm în Syracuse, cetatea grecească din Sicilia în timpul asediului roman. Ajutorul armat și proviziile Cartaginei nu mai sosesc. Tiranul Hieron, anihilat de propriile vicii și fixații infantile, a contribuit la scindarea cetății în cele două partide (proroman și procartaginez). Singurii cetățeni lucizi, rămași așa zicînd prosyracusanii, sînt Strategul și învîțatul Arhimede, oameni integri, devotați trup și suflet cetății.

Ca în povestirea simplă, discursul spune totul despre oameni și fapte, nu creează un mecanism românesc de dezvăluire treptată și pătrundere din aproape în aproape.

Dan Mutașcu rămîne totuși poet — deși încearcă să-și ascundă cu orice chip vocația inițială — în stilul intelectual și neologistic (pînă la prețiozitate) plin de reluări și paranteze.

Bunul cetățean Arhimede depășește însă condiția simplei curiozități prin participarea și patosul comunicării, prin frumoasele descrieri pe spații mici, prin orizontul înalt intelectual al autorului.

Aureliu GOCI

DUMITRU TRANCĂ: Hronicu leatului 7481

Cartea lui Dumitru Trancă se vrea o cronică a „năravurilor” vieții românești din aceste zile, cu o vădită tentă moralizatoare în subsidiar, scrisă în speranța de a aduce zîmbetul pe fața cititorului sau, cum spune autorul, „spre petrecerea multora și posomorrea unora”. Sunt trecuți în revistă „stricatorii de limbă”, chiulăngii și „cărturarii ce humaniști și luminători își zic”, constructorii care lucrează de minutulă, cititorii, fotbalistii, editorii, soții și soțiile mai mult sau mai puțin vrednice, tinerii petrecători etc., dar nu sunt uitate nici moda, huzureala, petrecerile, procesul de învîțămînt, divorțurile, cuceririle și prietenii viclene etc.

Nimic rău pînă aici, dacă n-ar interveni limba cronicărească pe care Dumitru Trancă o mimează cu nonșalanță, dar fără nici o regulă fixă și din care doar extrem de rar scoate efectele dorite. Din această pricină, nu putem să nu fim de acord cu autorul „că de mai mare trebuință e o ocară dreaptă cîtu o laudă strîmbă”, considerînd că *Hronicu leatului 7481* (Dacia, 1975) trebuie scris mai degrabă în jargon, așa cum transpare și din această mostră: „Alo, garson, atenționează-mă urgent cu un vinski an sodă că sunt debusolat de avionarea unei tiniger sexy, mersi! — S-a marcat, tovule. — Măi, ce blugini extra, de covboi. Miștoșoping! Vreo tanti, sau vreo sută cu vaporenî? — Aș! O animatoare sau diezai. Am contactat-o la un muzichol. I-am dat un poncio și un ciuingam. Ciau, bambina. — Mă oriblează, muciacio, erzațul ăsta de espresso. — Ia un curvoazier, e beton!”. Numai că astfel de pagini nu prea se află în prețioasa (și prețioasă) carte semnată de Dumitru Trancă, autorul preferînd un talmeș-balmeș „cronicăresc”, care doar rareori își atinge ținta, satira vizîndu-l mai degrabă pe autor, care, uneori, mai are și obiceiul de a se complăce în jocuri indecente.

Foiletoanele și faptele diverse ale lui Dumitru Trancă tratează fapte și situații arhicunoscute, cărora autorul n-a reușit să le dea o legiferare artistică, ba — mai mult — prin inconstanța în stil — a reușit să creeze o situație destul de penibilă scrișului său. De altfel, în Slobozenia, autorul recunoaște că a scris acest volum „fără nice vreo obidă, / cu neiscusită mână”, ceea ce ne face să conchidem cu domnia-sa că „paserea ce pre limba ei piere” s-a opoșit și în slova sa. Ceea ce explică de ce „sîntem supuși păcatului”, iar editurile de ce dau sfaturi ca acestea: „Lucrarea ce ai tocmit Domnia Ta, de mare iscusință iaste, numa că trebuie s-o sporești... miez să-i pui și capul la cap, iar coada la urmă”, de care niciodată nu țin seamă.

Miron BLAGA

avea o anumită semnificație expresivă și un „ethos” determinat de tradiție. Datorită practicii orale, „armoniile” erau sesizate intuitiv, în funcție de „pattern”-urile ale căror structuri erau foarte labile. Notația alfabetică fixează atenția asupra sunetului ca entitate, ceea ce a dus la studierea lui și a relațiilor dintre sunete de pe poziții științifice. Fixarea locului sunetelor în scara naturală continuă determinarea raporturilor sonore, cu atribuirea unor semnificații cosmogonice, au răpit farmecul muzicii ca expresie umană, înlocuindu-l cu autoritatea unei expresii armonice cosmice, dar fără căldura omenescului.

În cultura muzicală a creștinismului, revenindu-se la oralitate, muzica va servi ca modalitate de exprimare în condițiile unei concepții mistice, ca limbaj al divinității. Ea nu se va scrie decât pentru a aminti fluctuațiile melodice transmise oral, creându-se neumele ca semne mnemonice. Existând puține manuscrise, muzica circula oral, astfel că receptorul și chiar executantul o trăiau fără a-și închipui vreo reprezentare grafică, spațială. Numai așa a putut dăinui concepția despre muzică privită ca limbaj divin, comunicat prin inspirație și vehiculat de acei care aveau „harul” necesar.

Dezvoltarea culturii muzicale laice și apariția unor noi modalități de exprimare muzicală au solicitat o perfecționare a sistemului de notație, care, ajungând la utilizarea portativului, a putut reprezenta sunetele mai precis în ceea ce privește înălțimea lor și destul de imprecis duratele. Dar notația pe portativ a avut ca efect vizualizarea fluxului sonor datorită reprezentării diastematice a fluxului melodic și a suprapunerilor polifonice. Descoperirea tiparului a găsit notația în acest stadiu.

Primele tipărituri muzicale ale venețianului Petrucci, ca și cele ale francezului Ballard sau ale belgienilor l'halese și Susato, toți din secolul al XVI-lea, au răspândit creații muzicale într-o notație destul de clară, cu caracter diastematic, foarte apropiată de cea actuală. Astfel, în locul unei muzici percepute oral, provenind de undeva, departe de om sau din sfere inaccesibile lui, omul avea acum la îndemână o muzică mai apropiată de el, cu contururi ce și le putea reprezenta vizual. Se înțelege că, în aceste condiții, muzica se va desacraliza. Firește, nu doar tiparul este răspunzător de această schimbare, întreaga spiritualitate a Renașterii explicând atât procesul de laicizare a muzicii cât și acela al dezvoltării mijloacelor de expresie. Dar tiparul a schimbat optica receptorului și chiar a creatorului în ceea ce privește sensurile muzicii.

După McLuhan, roadele apariției și dezvoltării tiparului au continuat să se facă simțite până în vremea noastră, când „Galaxia Gutenberg” se vede concurată de o nouă optică și anume de cea rezultată din apariția și răspândirea mijloacelor electronice de transmitere. O „galaxie” electronică ar începe acum. La intersecția acestor „galaxii”, muzica suferă cele mai spectaculare transformări.

McLuhan crede că mijloacele moderne de transmitere a informațiilor vin să aducă din nou orfizarea și, implicit, să reprofileze cultura.

În ceea ce privește muzica, progresul și răspândirea ulterioară a mijloacelor electronice de comunicare au un efect pozitiv în privința răspândirii muzicii în toate straturile sociale. Dar există în această privință și un revers al medaliei și anume, faptul că abuzul de muzică furnizată oricui, oriunde și, mai ales, fără discriminare între genuri a adus o inhibare a ascultătorului în așa măsură încât se ajunge la o adevărată desensibilizare muzicală, multor indivizi muzica nemaiputându-le comunica nimic. Altor, muzica nu le mai este decât un obiect ambiental. Radioul sau casetofonul sînt lăstate să funcționeze a

Muzica la intersecția galaxiilor

fără ca posesorii lor să asculte muzica emisă. Există oameni care s-au obișnuit să lucreze, să scrie, să cite sau chiar să rezolve probleme de matematică pe fondul sonor al muzicii emise de aparatele de radio. Nu sînt rare cazurile cînd, pe astfel de fond sonor, uneori chiar la un ridicat număr de decibeli, un grup își desfășoară conversația fără să fie nici preocupat, nici stîngerit de cele ce aud. Astfel, muzica, în loc de a fi utilizată ca un mijloc de comunicare, devine, așa cum spunea Honegger, o *musique d'ameublement*.

Dar ar fi nedrept să atribuim mijloacelor electronice numai efecte negative. În primul rînd, mijloacele electronice de difuzare răspîndesc de regulă o muzică de înaltă calitate, știut fiind că atît casele de discuri cît și studiourile radiofonice se străduiesc a selecta atît repertoriul cît și interpretările, avînd posibilitatea de a relua și corecta eventualele scăpări. Se dezvoltă astfel gustul public, obișnuind ascultătorul cu interpretări de calitate. Totodată, cultura muzicală cîștigă prin marea varietate a genurilor și prin amploarea repertoriului oferit. Așa se face că se reactualizează autori și că piese uitate sînt redescoperite și puse din nou în circulație.

Tehnica electronică a afectat apoi însuși limbajul muzicii. Nuanțarea poate fi făcută cu mai fine diferențieri datorită tehnicii de amplificare și a celei de „sonorizare” a sârilor mari. Se modifică astfel tehnica nuanțării în sala de concert, deoarece acum artistul poate realiza o nuanțare de mare finețe, posibilă ieri doar în genul cameral. Nu trebuie trecut în vedere aportul tehnicii electronice în extinderea posibilităților fonice și expresive ale instrumentelor existente. Chitara electrică, atît de mult gustată de amatori genurilor „usoare”, încercările de a aplica aceeași procedee la instrumentele cu arcuș și, mai ales, orga electronică sînt exemple concludente ale contribuției tehnicii electronice la progresul instrumentelor tradiționale.

Invenția benzii magnetice, dezvoltarea tehnicii de înregistrare și de „prelucrare” a sunetelor, prin distorsionarea lor sau chiar prin schimbarea parametrilor sonori, au îmbogățit arsenalul sonor al muzicii prin impulsivitatea brutismului pe care futuristii, la începutul secolului, și, mai târziu, brutiștii ca John Cage și Edgar Varèse au încercat fără prea mult succes să-l încetățenească în practica muzicală. Faptul că, în așa numita „muzică concretă”, se creează prin înregistrări „obiecte” sonore noi, obținându-se prin distorsionări noi relații, necunoscute pînă acum, și că aceste relații pot crea un flux dinamic prin variațiile distorsiunilor împun cu mai multe șanse de succes acceptarea sunetului „nemuzical”, a zgomotului, în cetea muzicii. În plus, în „muzică electronică” se obțin direct prin circuite sunetele pure, atîmbrabile, neutilizate în muzica tradițională. Avînd posibilitatea de a emite și a controla, deci a stăpîni, toate sunetele, infinite la număr, cuprinse în scara naturală continuă, în limitele audibilului, se îmbogățeste la infinit materialul sonor, creîndu-se și un număr infinit de relații sonore a căror semnificație va fi deslușită pe măsura frecvenței lor în practică și în funcție de stadiul capacității de receptare omului.

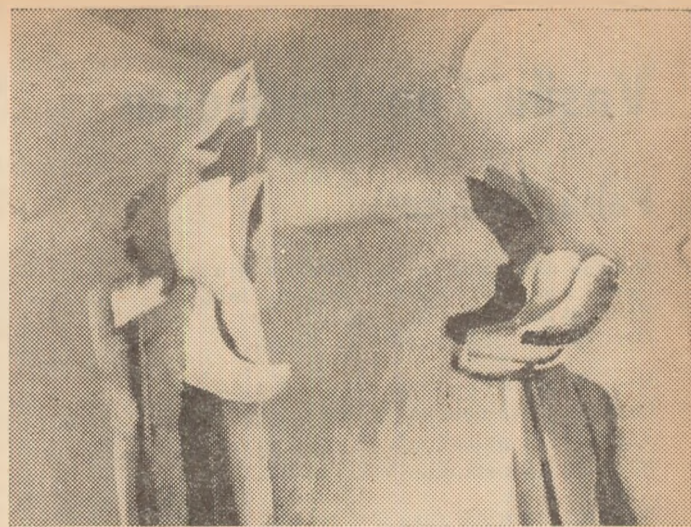
Atît timp cît materialul sonor era limitat la sunetele „muzicale” extrase din scara sonoră continuă, reducînd numărul lor la treptele unei scări discontinue, organizarea lor sistematică și semnificațiile relațiilor din cadrul respectivei organizări erau lesne sesizabile, însușirea făcîndu-se mai ales prin intuiție. Fie că era vorba de cea gamă de cinci sunete a primitivilor, fie de acele game de opt sunete, pe care le cunoaștem din școală fie de scara de douăsprezece sunete, luată ca sistem de referință în muzica atonală — toate aceste scări discontinue, considerate ca sisteme de referință, împreună cu sistemele de relații bazate pe ele, au putut fi însușite intuitiv astfel că semnificațiile formulărilor muzicale puteau fi învățate ca și cele ale oricărui alt limbaj artistic. Dar imensul material sonor furnizat de muzica concretă și de cea electronică scapă deocamdată cuprinderii de către ascultător și chiar de către acei care „fac” muzica respectivă. Criteriile de organizare ale acestei muzici nu pot fi similare cu cele ale muzicii tradiționale. În prezent se caută o sintaxă. Amploarea materialului și a relațiilor posibile nu permit o organizare perceptibilă prin simpla intuiție. Și nici practica acestei muzici nu a încetățenit de la sine vreo modalitate de organizare, așa cum s-a întimplat pînă la dodecafonia lui Schönberg. Date fiind dimensiunile materialului sonor cît și cele ale conținutului ce trebuie exprimat de noua muzică, nu e de mirare că s-a recurs la matematică. Aceasta înseamnă o nouă concepție despre muzică, un grad înalt de abstractizare și, firește, o nouă poziție a ascultătorului care trebuie să renunțe a mai cere muzicii diagrame afective cotidiene.

În stadiul actual, muzicienii-matematicienii aplică modalități de direcționare a fluxului muzical servindu-se de stochastică, de teoria jocurilor și de logica matematică. Dar aceste modalități de organizare nu creează încă o semantică direct și intuitiv perceptibilă, atît timp cît creatorul însuși elaborează opera calculînd și vizînd altceva decît atitudinile umane în însușirea estetică a realității. Numărul acelor care ar avea capacitatea de receptare a unei asemenea muzici este încă atît de redus, încît, dată fiind rapiditatea cu care se progresa în domeniul comunicării muzicale, cu greu am putea întrevădea reducerea decalajului între dezvoltarea mijloacelor de expresie și cea a capacității de receptare a semnificațiilor lor. Firește, ne referim la ascultătorii cu o bună experiență în ascultarea și înțelegerea muzicii. Nici o dată în istorie, însă, melomanul n-a fost depășit în asemenea măsură de evoluția limbajului muzical. E greu de făcut prognoze în privința sorții noii muzici și a celei tradiționale. Astăzi coexistă muzica lui Bach cu cea a lui Stravinski, cea a lui Orlando Lasso cu cea a lui Penderecki, sau cea a lui Mahault cu cea a lui Messiaen, fiindcă, în pofida marilor diferențe ele sînt încă legate cu multe fire. Noua muzică pare a fi rupt toate firele de legătură cu trecutul. De aceea nu încercăm a face pronostici, mîrgînuindu-ne la cîteva întrebări.

Dat fiind enormul decalaj între stadiul evoluat al limbajului muzical și cel rămas în urmă al capacității de receptare, va mai putea oare ascultătorul să parcurgă drumul pe care au mers atît de repede creatorii și să-i ajungă din urmă sau măcar să se apropie de ei? Oare rigoarea calculului la care se dedau noii compozitori nu intelectualizează într-atît muzica încît nu se mai aud bătăile inimii?

Dar dacă se va putea ajunge, totuși, la înțelegerea plenară a noii muzici, nu va cunoaște oare omul sublimul însușirii unei realități noi, incomensurabile, întărîndu-și încrederea în nemăsurata lui putere de a înainta în galaxii?

Răspunsurile le vom putea afla de la muzicienii și melomanii secolului XXI.

„Ofrandă”

expoziții

LIVIU SUHAR

Pe marginea expoziției de acum doi ani, de la Galeriele din Iași, subliniam că Liviu Suhar are duioșia aspră a omului de munte, economicos în toate, la care podoabele de toate zilele sînt în alb-negru și ocuri stîmpe, pentru ca în gătela-lă sărbătorească să prefere tiputul culorilor rare pentru universal montan, culori ce constituie și un orgoliu, fiind obținute vinătoarește din penajul gîtoanului. Această trăsătură caracterologică e cea care conferă picturii lui Suhar o gravitate ouminte pigmentată cu izbucniri pătimașe.

De astă dată, arta lui Liviu Suhar a urcat la ea acasă, la Galeriele de artă din Suceava; și în lumina mai proaspătă a obocinelor din nord, densa pastă cîștigă sonorități de bronz și naște ecouri vaste ce ating zonele de inspirație ale pictorului. Căci mai plener decît oriunde, temele sale favorite, cu miez de tradiție și ritual, găsesc aici înțelegere și prind sensuri profunde, descriind un spațiu spiritual aparte, propriu Moldovei de sus. **Vinzătoarele de cerși, Bocitoarele din Vîcov, Logodnici hufii, Omagiul olarilor** sînt astfel ipostaze propuse de Suhar, motive melodice pentru a cînta predilect satul bucovinean. Personajele din cadre sînt ambasadori ai lumii care trece pe străzile orașului, acei oameni grași ce calcă demni în strănele lor venite din milenii, cu gesturi calme, purtînd traiste vîrgate, curați asemeni pietrii și lemnului. Nefiind un epic, artistul nu povestește amănuntul de culoare locală, rezistînd brav tentațiilor de efect etnografic, deși provine dintr-o zonă suprasaturată de fotogenia motivelor seducătoare. Suhar urmărește crearea unei atmosfere lirice de ușoară reverie, un lirism reținut, aproape lucid, același pentru toate lucrările asemeni circularului de scenografie. Cerul său, aparent indiferent, e cel care comanditează de fapt gîndirea organizatorică și axialitatea grupurilor, prevestind prin calmul său suveran dramatismul verdelui de email sonor, al albastrului de mare tensiune, al ochului dens, solicitat pe registre diferite. Avînd o certă decizie a construcției, Suhar știe să imprime dinamism și autenticitate gestică grupurilor.

În **Dimineață II**, femeile se încrușează sub binecuvîntarea soarelui crud, cere exultă cromatică și mîngîie albul, și își dau binețe cu cea atîmbră bine cunoscută a mîmilor.

În **Intîlnire**, ascuțitul broadoanelor legate după porțul bucovinean sugerează curiozitatea grupului de sătence cînd întînesc surate în port citadin.

Liviu Suhar are deplină încredere în culoare, transferîndu-i susținerea planurilor și a expresiei plastice. Ea e singură în cîmpul vizual, doar culoarea și nu oricum, ci în registru perfect acordat temei, respirînd o armonie de rotund, de exprimare desăvîrșită pînă la sunetul acordurilor cromatice. Compozițiile sale nu sînt lucrări de circumstanță, ci poeme ale unor mentalități, obiceiuri, trăiri, din această mitică lume a satului bucovinean.

Prin simpla pensulație, pictorul sugerează un anume dinamism static grupurilor. Ușoara aplecare înaintea a femeilor bocitoare surprinde tragismul de cor antic pe cînd în **Ofrandă** e o gestică amplă, o mișcare lentă, un anume patos agrest care se transferă parcă și cerului. **Căluș** are în semnificația sa un jucătorului un donjujotism încîntător, iar **Noaptea de mai** și celelalte nopți redau ceea ce nu se poate vedea cu ochiul liber, ceea ce se simte sub respirația înmiresmată a cerului devenit personaj principal. De asemenea, interesantă paralela olarvas ca valoare a formelor pînă la contopirea dintre om și lutul modelat (**Omagiul olarilor**).

În general, expoziția de acum justifică în totul creditul acordat acum doi ani acestui tînăr și foarte ambițios artist, care, sub zîmbet de adolescent, ascunde o personalitate interesantă, maturizată. Ea e o prelungire tematică, cu reluări și aprofundări pentru obținerea gestului unic, decisiv și înlăturarea inutilului. Culoarea a depășit stadiul de mineral brut, s-a umanizat, s-a copt în lumina înaltă a obocinelor, limpezindu-se și cîștigînd transparență. Deși excelent desenator, Suhar nu și încetățenează pasta, nu o subordonează schemei, se autoîncîntă chiar de îndrăznelile ei. La rîndu-i culoarea nu și desminte menirea. Deci, o confruntare de două ori necesară: pentru verificarea unui nou mod de a face pictură inspirată din mediul sătesc, imprimînd specificul autohton în mișcare și nu în pitoresc; pentru cunoașterea artei lui Liviu Suhar și integrarea ei în sensibilitatea artistică a spațiului spiritual sucevean.

Aurel LEON

MARGINALII LA TREI MONOGRAFII

Despre Ciprian Porumbescu, autorul nemuritoarei **Balade**, s-a scris mult în ultima vreme. Printre aparițiile recente, amintim monografiile lui Dragoș Vitencu și a Ninei Cionca, ambele publicate de Ed. Muzicală¹⁾, la care o adăugăm pe cea a lui Paul Leu²⁾, dia considerente ce constituie obiectul intervenției noastre.

Bazate pe un material publicat, dar completate și de inedit aflate în posesia descendenților familiei Porumbescu, sau în Colectia Muzeului sucevean, monografiile, în special ultimele două, aduc o contribuție lăudabilă la cunoașterea unor aspecte noi din viața și activitatea compozitorului patriot, mai puțin cunoscute de marele public. Dar, în același timp, ele conțin și erori nesizate de cei care au recenzat lucrările amintite și care sînt cu atît mai regretabile, cu cît se repetă în cele trei monografii, făcînd

dovada necunoașterii epocii și evenimentelor istorice în care a trăit și activat Ciprian Porumbescu. Pentru a sublinia patriotismul sincer de care a fost animat compozitorul, autorii amintesc participarea acestuia la serbarea de la Putna din 1871, dar făcînd aceeași eroare în ce privește evenimentul comemorat la această dată. Astfel, Nina Cionca subliniază că „românii de pretutindeni aveau să se întrunească la Putna pentru a serba patru secole de existență a ctitoriei lui Ștefan cel Mare” (p. 17), iar Paul Leu amintește serbarea ca fiind organizată cu prilejul împlinirii „a patru sute de ani de la zidirea lăcașului de veci al lui Ștefan cel Mare” (p. 46). Aceeași eroare la Dragoș Vitencu, dar mai gravă, pentru că o atribuie marelui Eminescu, acest excelent cunosător al istoriei naționale care, în cadrul „României junie” ar fi explicat astfel evenimentul: „Se împlinesc în curînd patru veacuri de cînd Ștefan Vodă a întemeiat mănăstirea Putnei” (p. 50). Rezultă, după cei trei autori, că mănăstirea Putna a fost construită la 1470. Dar, începînd de la documentele de epocă, lucrările de specialitate și pînă la manualele de școală, toate consemnează anul 1466. Ne vom sprijini, în acest sens, pe afirmația cronicarului Grigore Ureche, care, în *Letopisețul Țării Moldovei*, consemnează următoarele, referindu-se la Ștefan cel Mare: „Iară în zecelea an a domniei sale, în anii 6974 (1466 — n.n.), iulie 10, au început a zidi mănăstirea Putna” (s.n.). Începută la 1466, biserica mănăstirii a fost terminată în 1469 — excepțînd celelalte construcții mănăstirești ce au fost finalizate în 1481 — și sfințită de domn în toamna anului 1470, după cum ne informează același izvor: „Deaca să întoarse Ștefan vodă de la acel război (bă-

tălia de la Lipnic, 20 august 1470 — n.n.) cu noroc ce izbîndi pre acei tătari, spre lauda aceluia, mulțumînd lui Dumnezeu, au sfințit mănăstirea Putna, care era zidită de dînsul, septembrie 3 zile” (s.n.).

Deci în 1870 se împlinesc 400 de ani de la sfințirea mănăstirii de către ilustrul domn al Moldovei (s.n.).

Cum se explică faptul că serbarea are loc în vara anului 1871? Ideea serbării de la Putna a aparținut studenților români din Viena, grupați în două societăți ce vor fuziona în 1871, formînd „România jună”. Serbarea urma să aibă loc la 15/27 august 1870. Greutățile pecuniare, cauzate de faptul că fondurile destinate serbării au fost depuse la o bancă din Viena care a dat faliment, măsurile de intimidare ale autorităților austro-ungare, izbucnirea războiului franco-prusac, iată succint cauzele ce au determinat Comitetul din Viena, care se ocupa de organizarea serbării, să facă cunoscut, la 8 august 1870, amînarea acesteia pentru vara anului 1871, eveniment la care participă și Ciprian Porumbescu³⁾.

O altă eroare, la Paul Leu, se referă la geneza Imperiului austro-ungar. Astfel, autorul, în capitolul Familia, analizînd activitatea lui Iacel Porumbescu, tatăl compozitorului, în perioada stăruinței și a aderenței lui la idealurile revoluției pașoptiste, concluzionează: „Din cauza altor acțiuni revoluționare întreprinse, studentul Porumbescu (Iacel — n.n.) a fost arestat împreună cu Al. Hurmuzachi de autoritățile statului austro-ungar” (p. 11).

Or, după cum afirmă autorul, Iacel Porumbescu a fost student în perioada „1847—1850” (p. 10).

Se poate vorbi despre existența Austro-Ungariei

în această perioadă? Fără a intra în detalii, vom arăta că gravele înfrîngerii militare suferite de Austria la 1859 și 1866, criza economică și financiară, dar mai cu seamă, lupta popoarelor din monarhie pentru o viață națională proprie au determinat Casa de Habsburg să angajeze tratative cu clasa dominantă maghiară în vederea salvării imperiului de la prăbușire. Odată tratativele definitive, în vara anului 1867, împăratul Austriei se încoronează ca rege al Ungariei, iar la scurtă vreme are loc semnarea pactului dualist. Deci anul 1867 consfințește apariția Imperiului austro-ungar (s.n.).

Fără a subestima valoarea intrinsecă a monografiilor, intervenția noastră a fost solicitată de adevărul istoric care trebuie și poate fi respectat.

Anghel POPA

¹⁾ Dragoș Vitencu, *Viața pasionată a lui Ciprian Porumbescu*, Editura Muzicală, București, 1974, 169 p.; Nina Cionca, *Ciprian Porumbescu*, Editura Muzicală, București, 1974, 294 p.

²⁾ Paul Leu, *Ciprian Porumbescu*, Muzeul Suceava, (Suceava), 1972, 279 p.

³⁾ Cu privire la desfășurarea serbării de la Putna, vezi Teodor Bîlan, *Serbarea de la Putna (1871)*, extras din volumul „Șaptezeci de ani de la înființarea Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina (1862—1932)”, Cernăuți, 1932; D. Vatamaniuc, Ioan Slavici și lumea prin care a trecut, Ed. Acad. R. S. R., 1968.

Vasile Constantinescu

Peisaj cu cocori

Cred în mine, sau nu mai cred, nu știu
Care-i adevărul despre-această credință,
Poate există-o altă stare de-a fi viu
Decît simpla stare de-a avea ființă,

De-a fi închis în carnea care mi s-a dat
Și de-a plinge noaptea uneori sub stele,
Gîndind că puteam ști ceva ce am uitat
Și astfel nu-s stăpînul vieții mele...

Mi-s dragi cocorii care trec pe sus,
Pe sus ei trec și trec cum le e firea;
Oh, am obosit spunînd mereu că nu-s
Un pictor care le-a-nțeles privirea.

Și îi pictez mereu în mîntea mea
De la sud la nord, și invers — cum îmi vine,
Și uneori mă-ntreb dacă sînt eu
Cel ce întreb într-una despre mine.

Și nu mai vreau nimic, nimic, nimic...
Nici măcar visu-n care-mi spun pe nume;
Gîndind că-s vesel, poate-s trist un pic,
Dar n-are importanță un om trist în lume.

Poate există-o altă stare de-a fi viu
Decît simpla stare de-a avea ființă;
Cred în mine sau nu mai cred, nu știu
Care-i adevărul despre-această credință.

(urmărire din pag. 1)

— Stimate tovarășe profesor, ne găsim într-una din sălile Muzeului de arheologie al municipiului Tecuci, unde dumneavoastră împreună cu soția și colega dumneavoastră, prof. Ecaterina Vulpe, orînduiți și pregătiți pentru publicare materialul rezultat din săpăturile arheologice făcute în punctul Poiana, în străvechea cetățuie Piroboridava. Am dori să ne spunefi de cînd datează preocupările dumneavoastră pentru istorie, în general, pentru arheologie, în special?

— Interesul și pasiunea pentru istorie îmi vin de departe, din însăși frageda tinerețe. Preocupările speciale pentru arheologie m-au atras cam în aceeași vreme, înainte de primul război mondial, cînd am avut prilejul de a lua contact cu resturile și ruinele romane din Dobrogea. Intrînd, după primul război, în Universitate, m-am specializat în studiile de istorie veche, sub îndrumarea neuitatului Vasile Pârvan. Încă de atunci, împreună cu colega și apoi soția mea, Ecaterina Dunăreanu-Vulpe, am participat la o serie de recunoașteri în așezările getice din Cimpia Română, în cadrul unei asidue activități de cercetare, inițiată și condusă de magistrul nostru, întru pregătirea monumentalei sale opere „Getica”. Ceva mai tîrziu cînd ne-am întors de la studiile de specializare de la Roma, în 1927, Vasile Pârvan ne-a încredințat sarcina de a explora Cetățuia de la Poiana, unde el însuși făcuse sumare cercetări în 1913. Din nefericire, el n-a mai apucat să afle rezultatele săpăturilor noastre, care l-ar fi interesat în cel mai înalt grad, dar pe care nu le-am putut începe decît la o lună după moartea sa atît de neașteptată (la 26 iunie 1927). De atunci pînă în 1951, deci într-un interval de peste 20 de ani, (în care am avut de îndeplinit multe alte misiuni arheologice), am continuat lucrările noastre de la Poiana în nu mai puțin de zece campanii, la care este de adăugat o a 11-a pe care a executat-o în 1968 un colectiv al Muzeului de istorie din Iași, sub răspunderea mea.

— Ce importanță au descoperirile de la Poiana pentru istoria noastră veche? Vorbîți-ne mai pe larg despre această chestiune.

— Cetățuia de la Poiana corespunde centrului getic precizat de geograful antic Ptolemeu pe malul stîng al Siretului sub numele de Piroboridava. A fost o așezare mare și importantă, din care, din cauza eroziunilor masive pe care solul său moale format din loess le-a suferit de-a lungul veacurilor, n-a mai rămas decît o porțiune periferică de mai puțin de un hectar, față de suprafața de cel puțin un kilometru patrat pe care așezarea o avușese la origine. Stratul cu urme de viață umană al acestei porțiuni de azi, cu o grosime de peste 3,5 metri, denotă o intensă și îndelungată locuire. De fapt, au putut fi constatate cel puțin șapte faze în evoluția stațiunii, dintre care cea mai veche, din epoca bronzului, referindu-se la cultura Monteoru, datează de prin secolul al XVI-lea î.e.n. Un alt strat, reprezentat prin resturi ale culturii Basarabi, aparține strămoșilor geților din prima epocă a fierului, din secolele VII—VI î.e.n. Celelalte faze, cele mai dezvoltate, reprezintă evoluția continuă a civilizației getice pro-

Cu vîntul la plimbare

În seara asta vreau să am timp liber
Și-am pornit-o prin oraș hai-hui,
Dau cu picioru-n pietre ca la fotbal
Și vorbesc cu vîntul despre soarta lui.

Lingă-o limuzină, concurînd-o parcă,
Umbra unei iepe-și cată drumul drept,
Mîntea mi-a sucit mîrtoaga și îmi vine
Ca pe-o fată mare s-o adun la piept.

Să pierd bani la LOTO mă indeamnă
O reclamă-n formă de echer,
Sprijinit decent de zidul Poștei
Un poet dă telefoane-n cer.

De la Teatru ies vociferînd actorii,
Unul și-a uitat pe față masea iar,
Intru-n grupul lor, vorbim de noi și-ni pare
Că și eu joc teatru și nici n-am habar.

Dar iată că s-a spart un geam la Frizerie —
De vînt, trecînd pe-acolo ca turist,
Un detectiv femeia de servicii devine:
Și-am căpătat o temă de film polițist.

În seara asta vreau să am timp liber
Cum fiecare om citeodată vrea,
Dau cu picioru-n pietre ca la fotbal
Și vorbesc cu vîntul despre soarta mea.

Într-o frunză

Te invit să locuim într-o frunză,
Prietenul meu, poetul a spus;
N-am putut pleca — avînd o treabă,
Însă el probabil că s-a dus.

Vai, atîtea locuri sînt în lume
Unde-aș vrea din cînd în cînd să plec
Cum e frunza-n care m-a chemat poetul,
Troia sau Terasa cea de la Baalbek.

Uneori îmi vine să mă duc în luncă
Și urcăt în virful unui brad
Să mă joc cu visul de-a cosmonauții
Și să merg cu visul chiar și-n iad;

Însă-mi pun cravață și cînd merg la piață
Și îmi rid în nas cartofii dolofani;
Vai, cum aș mai face trenuri de hirtie,
Om care-a-implinit treizeci de ani!

Ci atîtea locuri sînt în lume.
Unde-aș vrea din cînd în cînd să plec,
Doamne! vine-acuși concediul de odihnă —
Într-o frunză am să mi-l petrec!

Bucurie

O sanie cu reni gonind sub lună,
Din cer zăpezi căzînd stol după stol
Și eu într-o cămașă fără nasturi,
Cu mîntea încălzită de alcool...

Vîntul sălbatic îmi dezmiardă fața
Ca un vitez de bice și eu cînt
Și-n reni asudați arunc căciula
Uitînd de unde vin și cine sînt.

Și goana renilor o simt în sînge
Și parcă-aș fi, de goana lor purtat,
O vietate evadată dintr-un
Sistem solar de care am uitat.

Cu prof. dr. doc. RADU VULPE despre Știința istoriei în contextul epocii contemporane

— Dintre lucrările dumneavoastră, ca rezultat al unei munci asidue de peste cinci decenii, care vă este cea mai apropiată de suflet, de inimă?

— Nu pot da ușor un răspuns acestei întrebări, deoarece în tot ce am scris, în multiplele domenii ale preocupărilor mele științifice, am pus suflet. Am lucrat mult în direcția culturii geto-dace dar nu numai la Poiana, ci și în alte locuri, ca Tinosul, Calu, Poienești, Popești, Tariverde, am studiat probleme generale ale acestei perioade preromane, am scris studii ample despre istoria și civilizația ilirilor, despre civilizația tracilor balcanici, am publicat două mari sinteze despre istoria antică a Dobrogei, am adus, prin săpăturile publicate de la Izvoare și Poienești, contribuții revelatoare la studiul diverselor probleme ale antichității Moldovei, ca neoliticul precucutenian, identificarea arheologică a culturii bastarnilor și a culturii carpilor, precizarea originii etnice a culturii Cerniahov-Sîntana, explicația istorică a valurilor din Moldova de Jos și din Bugeac, am prezentat în lumini noi războaiele dacice ale lui Traian pe baza interpretării Columnei Traiane și a Monumentului de la Adamclisi. Și atîtea altele... Toate îmi stau la inimă deopotrivă, căci toate sînt produsul aceleiași frămîntări de gînduri în truda mea fără preget de a desprinde din

te, puțin cunoscute, în general socot că este locul aci de a vorbi despre personalitatea lui Vasile Pârvan și despre poziția eminencă care o deține în istoria culturii noastre și în dezvoltarea arheologiei țării noastre. Am făcut-o cu altă lejură, în numeroase studii, articole conferințe, special închinată am lui și am salutat cu deplină satisfacție recenta apariție a monografiei scrise de tînarul istoric Alex. Zub despre Vasile Pârvan, cu un lent de expunere, cu o precizie de formație, cu o justete de interpretare, cu atît mai remarcabile cu cît doțoresc reprezentantului unei generații care nu l-au cunoscut pe tîrziu autor al „Geticelor” și al „Moldovei” decît prin studii științifice.

— Stimate tovarășe profesor, ar fi în concepția dumneavoastră știința istoriei în contextul contemporan, mai precis a culturii societății socialiste mult mai dezvoltate? V-aș ruga să faceți o teză recomandări tineretului dăruit, dornic de a afla cît mai multe despre trecutul acestui popor din Dunăre la Carpați.

— Cunoașterea trecutului este o necesitate organică a spiritului uman care nu poate concepe lumea obiectivă decît prin concordanța cu prezentul și timp. Această necesitate reprezintă o caracteristică exclusivă a ființei omenești, nici o altă specie neposedînd-o. Prin cunoașterea trecutului, omul își depășește condiția naturală de existență efemeră, cîndu-se stăpîn peste înfrîntele din trecut și ale timpului. Fără Clio, pînă la urmă, înțelegerea mitologică a istoriei, „cunoașterea trecutului” este o tinerie în noroi, așa ne-am tîrziu tinericească a unei singure vieți.

Liviu SUHAR:

„Intîlnirea”

Liviu SUHAR:

e parcă o nălucă,
tez c-a spart în cer un geam,
eligie din lume,
mea — dacă-a fost dat să am.

alcoool călătoria
vștiu al ei sfîrșit,
vînt și fără de căciulă
mul cel mai fericit.

hic

harul cu vin negru
se sete de într-un deșert,
vin închin, mă iartă, Doamne!
cînd nu am vin, te iert".

nou spre cer: „Mă iartă, Doamne!
m ești și tu și nu-i păcat
ateni buni, uitînd o clipă
ie e cel adevărat".

de din pahar mă-mbie
ui mă-avînt deplin,
cînd înfrunta potopul
as sorbea ci'e-un pahar de vin.

ă-mi toarne o femeie
semn să-i fac să bea
spunînd: „Din lut, o, Doamne!
ă faci un drac ca ca?".

paharul cu vin negru
sete ca într-un deșert,
vin închin, mă iartă, Doamne!
înd nu am vin, te iert".

Vasile Părvan în „Memoriale” — încheindu-și cuvintele de înm dedicat acestei simbolice imagini cu reflecția: „tu singură ne faci bogăți, tu singura ne ridici peste noi, tu singură ne învecinicești”. Istoria este unica știință care se ocupă cu evoluția fenomenelor în continua și ireversibilă lor mișcare. Importanța ei în cultura unei societăți, ca și într-un individ, este primordială. Nu poate fi om cult acela care ar desconsidera-o. Ar fi ca și un mutilat, care în însăși meseria sa mărginită ar orbecăi nelămurit, redus la simple deprinderi mecanice. Să nu uităm niciodată vorbele lui Engels care spunea că nici un lucru nu poate fi înțeles dacă nu i se cunoaște istoria. Nu e nevoie să stăruim mai mult pentru a sublinia rolul considerabil al studiului istoriei în societatea noastră socialistă multilateral dezvoltată, al cărei suprem țel este generalizarea și progresul culturii. Cît despre recomandările către tineretea generației, care sînt din ce în ce mai pătrunse de nobila necesitate de a cunoaște trecutul omenirii în general și al patriei în special, mă rezum la îndemnul de a urmări în cercetarea și reprezentarea istoriei purul adevăr științific. Recomand tineretului respect și solicitudin pentru toate mărturiile materiale ale timpurilor apuse, ca monumente, ruine, locuri cu resturi străvechi, care reprezintă cele mai concrete și mai directe mijloace pentru noi cei de azi de a participa aveau la viața înaintașilor noștri îndepărtați, peste veacuri și milenii, împărtașindu-ne din gîndurile, sentimentele, înțusînța și idealurile lor.

— Vă mulțumesc foarte mult pentru amabilitatea cu care ne-ați răspuns.

Interviu consemnat de Dionisie DUMA

Casa tatălui lui Tudor Arghezi (dintr-un sat de lângă Pitești)

Precizări în legătură cu biografia lui TUDOR ARGHEZI

Paginile documentare din MANUSCRIPTUM (nr. 2 (19), 1975 (anul VI), p. 137—162) în care se puneau sub semnul îndoielii unele date din biografia lui Tudor Arghezi, au avut darul să mobilizeze pe un bun cercetător din Cărbunești-Gorj, profesorul Vasile Șega de la liceul care poartă numele poetului spre a verifica afirmațiile respective.

După un schimb de scrisori cu profesorul Vasile Șega, am ajuns la concluzii cu totul diferite de ale autorului materialelor din „Manuscriptum”.

Personal cred că Popescu-Cadem, autorul acelor materiale, este victima unor coincidențe de nume, de-a dreptul uimitoare, care nu au nici o legătură cu biografia poetului Tudor Arghezi.

Profesorul Vasile Șega, intrigat de demonstrațiile făcute de C. Popescu-Cadem a făcut mai multe deplasări, cu începere de la 21 august 1975, la fratele lui Tudor Arghezi — colonelul pensionar Nicolae Teodorescu, cu domiciliul în comuna Mărcăineni, lângă Pitești — și ne-a adus copii de pe actele originale pe care le deține acesta. Datele urmau a fi publicate și au fost publicate și de Vasile Șega. Iată ce ne arată ele:

Despre bunicul lui Tudor Arghezi: Ioan Theodor din care a rezultat Theodorescu, C. Popescu-Cadem spune că era de meserie cocar și avea prăvălie pe strada Colței. Lasă să se înțeleagă că s-a născut în București. Se indică data morții: 1862. („Cine erau bunicii lui Tudor Arghezi”, p. 161).

Colonelul pensionar Nicolae Theodorescu precizează cu acte: „Bunicul a trăit în Craiova. El s-a născut în Cărbunești, județul Gorj, localitate pe care a părăsit-o de tînar. Se numea Tudor Cojocar. Mai tîrziu a adoptat numele Theodor Cărbunaru (Cărbunescu), în amintirea locului de naștere: Cărbunești-Gorj”.

Despre tatăl lui Tudor Arghezi, Nicolae (Nae) Tudor, devenit Theodorescu, Popescu-Cadem dă următoarele date: născut în anul 1850, luna noiembrie, ziua 24, de profesie sergent major în regimentul de jandarmi călări, București („Cine este tatăl lui Tudor Arghezi”, p. 159).

Cu privire la aceleași date, colonelul pensionar Nicolae Theodorescu spune: „Pînă la mine, nimeni din neamul nostru n-a fost militar. Tata, după cum spune și poezul, s-a ocupat cu munca cîmpului. Nu avea pămînt, proprietate personală, dar lua în arendă — cum era pe atunci — cite o moșioară. Într-o vreme a avut o arendă în comuna Martalogi și în alte sate din apropiere de Costești. Spre bătrînețe, a fost un mic funcționar la Banca populară din Pitești. Acolo, conducea o secție de Comision care se ocupa cu chestiuni agro-silvice. Această bancă avea o moșie la Piciorul de Munte, lângă Găești. El s-a născut în Craiova, după cum se arată în Certificatul scos de pe mitrica bisericii Sfîntul Ilie din mahalaua Sfîntul Gheorghe Vechi din Craiova. În el, găsim alte date decît cele indicate de C. Popescu-Cadem. Iată datele de pe Certificatul scos de colonelul pensionar Nicolae Theodorescu: născut la 7 ianuarie 1859, numele dat la botez: Nicolae, tatăl: Tudor Cojocar, mama: Bălașa, domiciliul: Sfîntul Gheorghe Vechi, preot: Protopopescu Ilie, Craiova.

După cite se vede sînt mari deosebiri de date între cele două certificate.

Din Certificatul de căsătorie (a doua) — 25 februarie 1907 — din care s-a născut colonelul pensionar Nicolae Theodorescu, desprind unele date, care confirmă pe cele din Certificatul de naștere al lui Nicolae (Nae) Tudor (Theodorescu) tatăl lui Tudor Arghezi: Căsătoria domnului Nae Theodorescu de 48 de ani (deci născut în 1859), văduv, de profesie: agricultor, domiciliat în comuna Martalogi (Argeș), fiul decedatilor: Theodor Cărbunescu (din Cărbunaru) și al Bălașei Theodor, ambii foști domiciliati în Craiova. (Actul nr. 4, Registrul stării civile din 1907, februarie 25).

În deplasările sale din satele: Martalogi, Ciobani, Hirșești, Mărcăineni, profesorul Vasile Șega a adus și alte date care interesează discuția de față. El a găsit Actul de deces al primei soții a lui Nae Theodorescu: Anastasia Theodorescu, mama poetului Tudor Arghezi, din care se vede că a murit în 1906 în comuna Martalogi-Ciobani, ctitoră a bisericii din satul Ciobani, azi comuna Hirșești. De pe crucea de la mormîntul Anastasiei Theodorescu se văd datele biografice: născută la 5 iunie 1867 și decedată la 19 ianuarie 1906). Tot acolo, în fosta comună Martalogi, a avut loc o a doua căsătorie a lui Nae Theodorescu, în 1907, din care a rezultat viitorul colonel pensionar Nicolae Theodorescu.

Spre confirmarea datelor ultime, oitez din aceeași scrisoare a profesorului Vasile Șega citeva știri concludente: „Stînd de vorbă cu un bătrîn al satului, Anghelache (Anghel Bădescu), în vîrstă de 87 de ani, acesta mi-a spus că-l știe pe Tudor Arghezi și că își aduce amînte că venea adesea în sat, cu o motocicletă cu ataș și se ducea la mormîntul mamei sale, de care se îngrijea cu o mare dragoste”. Tot acest bătrîn i-a spus: „Eu am fost la tîrg în Cărbunești, trimis de Nae Theodorescu și am rămas mirat de multele frumuseți văzute acolo”.

Concluzie. Din precizările noastre extrase de pe actele în copie prezentate de profesorul Vasile Șega rezultă că obîrșia lui Ion Theodorescu (Tudor Arghezi) este gorjană.

Tot din confruntările de acte, rezultă că datele comunicate de poet rămase în unele materiale sînt adevărate și că nu este vorba de o mistificare a biografiei sale, ba chiar de însuși poetul „Cuvîntelor potrivite”, cum se afirmă în materialele lui C. Popescu-Cadem. (Vezi: Horia Oprescu, „Tudor Arghezi despre sine și despre arta sa” în „Tinărul scriitor”, nr. 12, 1956), datele comunicate de poet în „Ramuri”, anul 11, nr. 6 (11) din 15 iunie 1965, tabelul cronologic semnat de G. Pînescu, în volumul Cimitirul Buna-Vestire (1959 și 1968), E.P.L.,

I. D. LAUDAT

Nota redacției: Coroborate cu precizările lui Vasile Șega din „Luceafărul” (6 sept. 1975) și cu comentariul lui Liviu Grăsoiu din aceeași revistă, nr. 37 din 13 septembrie, datele publicate de noi aici nu mai lasă nici o îndoială asupra locului nașterii scriitorului și a familiei sale.

Unitatea dintre partid și mase

Atestată de legitățile progresului social, axioma materialist-istorică după care, „o dată cu profunzimea acțiunii istorice va crește amploarea masei care o înfăptuiește”, reprezintă, în procesul construcției societății socialiste și comuniste, un principiu al acțiunii politice, o condiție și un criteriu de eficiență ale praxisului revoluționar.

Conducerea societății, prin puterea organizată și conștientă a poporului, devine, în condițiile dezvoltării socialismului, nu numai o tendință, ci reprezintă un act funcțional concret-istoric care se amplifică în procesul perfecționării noilor forme de existență și activitate socială. „Res publica” dobîndește în societatea socialistă caracterul unui sistem social global, unitar și integral, a cărui capacitate de autoconducere și autoreglare își găsește împlinirea în măsura în care devine act de conștiință socială și, prin aceasta, acțiune socială conștientă.

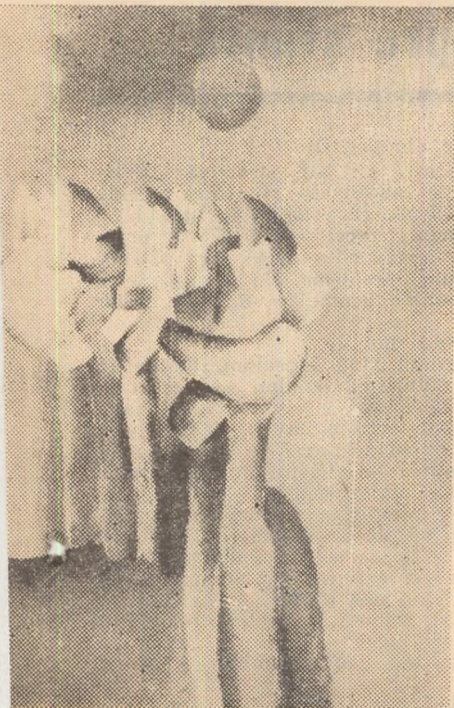
Procesul intensificării participării maselor la conducerea societății este intim legat de manifestarea și creșterea rolului conducător al partidului comunist în toate sferile vieții sociale. În sistemul participării maselor la conducere partidul comunist reprezintă factorul politic care reglează și dinamizează din interior sistemul participării după anumite valori și principii intrinseci socialismului. Partidul este mijlocul de polarizare și orientare a poporului pentru participarea lui la conducerea societății. În concepția și practica socialistă, rolul conducător al partidului apare ca una dintre cele mai importante manifestări ale deplinătății puterii poporului și ca o garanție în realizarea efectivă a acestui principiu. Ceea ce apare caracteristic în acest sens este faptul că partidul comunist își exercită rolul său politic conducător în vederea captării dezideratelor celor mai largi mase populare, el reprezintă un focar de întîlnire și conștientizare a acestor deziderate, în scopul îmbinării diferitelor cerințe și interese, precum și al elaborării, cu participarea poporului, a celor mai eficiente modalități de realizare și satisfacere a lor.

Călăuzit de idealurile revoluționare și umaniste ale comunismului științific, Partidul Comunist Român își întemeiază întreaga politică pe baza principiului fundamental conform căruia socialismul este opera poporului pentru popor, a omului pentru om. „Pornim conștient de la faptul că socialismul, societatea socialistă multilateral dezvoltată și comunismul — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu se pot realiza decît cu participarea activă și conștientă a întregului popor”. De aceea, se impune „să facem totul ca poporul să fie făuritorul conștient al propriului său viitor”. Făurirea cadrului propice pentru manifestarea plenară a inițiativei și activității creatoare a maselor, pentru exprimarea nestînjinită a opiniei publice, pentru afirmarea și dezvoltarea personalității fiecărui membru al societății noastre, este astăzi una dintre direcțiile principale ale activității partidului. În acest proces istoric, Programul partidului, călăuză viața națiunii române spre comunism, orientează drumul neabătut spre împlinirea aspirațiilor, spre o societate în care comunitatea de interese este ridicată la rangul de principiu de bază.

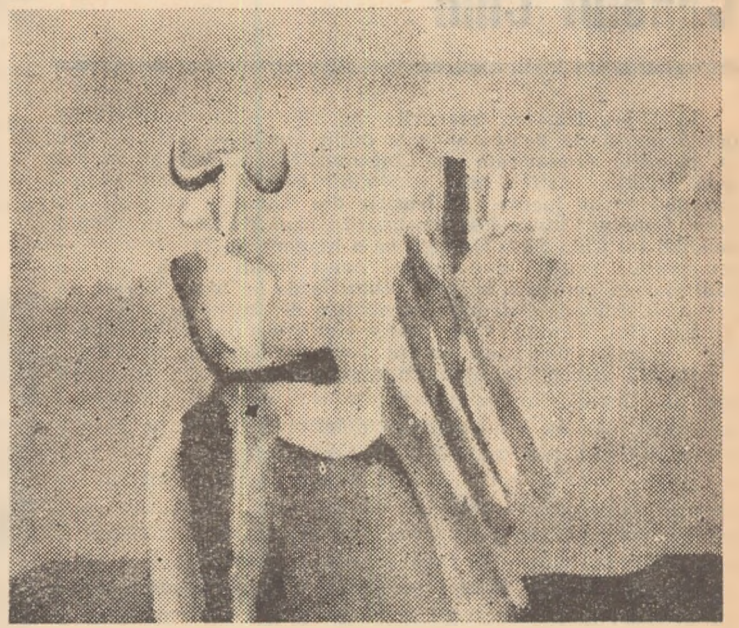
Acțiunea partidului pentru concretizarea rolului său de forță conducătoare în societatea noastră este îndreptată spre folosirea tuturor mijloacelor — politice, educaționale, organizatorice — pentru a mobiliza masele la activitatea statal-obștească, ridicîndu-le la nivelul înțelegerii intereselor lor imediate și de perspectivă, sprijinind activarea și perfecționarea mecanismului organizatoric prin mijlocirea căruia se poate realiza participarea maselor la conducerea statului. În acest sens, Programul partidului stabilește organizarea periodică a Congresului deputaților consiliilor populare județene și a Conferințelor președinților consiliilor populare. În scopul înfăptuirii acestor măsuri, a fost adoptată legea privind Congresul deputaților consiliilor populare județene și al președinților consiliilor populare, Conferința pe țară a președinților consiliilor și conferințele pe județe ale deputaților consiliilor populare. Organizarea Congresului și a conferințelor, ca formă colectivă de conducere și dezbateră a activității organelor locale ale puterii și administrației de stat, constituie o expresie elocventă a dezvoltării democrației socialiste, ceea ce va asigura sporirea participării efective a deputaților la conducerea statului și perfecționarea formelor de antrenare a maselor la realizarea sarcinilor ce le revin.

Împletirea tot mai strînsă a activității partidului cu viața și activitatea maselor va asigura îndeplinirea în cele mai bune condițiuni a misiunii sale istorice de forță conducătoare a societății noastre pe calea socialismului și comunismului.

Const. ACOSTIOAEI

„Dimineața II”

Liviu SUHAR:

„Căluț”

Creierul omenesc reprezintă, pe de departe, cea mai perfecționată performanță a naturii pe linie biologică. Există atâtea fi-nețe și atâtea minuții în funcționalitatea acestui conglomerat miniatral, alcătuit din sute de agregate morfofiziologice, încât pînă și cel mai complex ordinator, realizat de tehnica contemporană pînă la ora actuală, pus alături de acest conglomerat, se află sub raport comparativ în situația precară în care s-ar afla un felinar iluminat cu gaz lampant, plasat în mirifică galaxie de lumini de pe Champs Elisées. Ceea ce nu înseamnă că, odată și odată, mai devreme sau mai târziu, pătrunzînd din ce în ce mai profund în enigmele creierului, nu vom reuși în cele din urmă să-i cunoaștem și să-i reproducem întocmai, pe cale experimentală, finele sale mecanisme, în așa fel, încît zonele albe pe care încă le mai consemnăm pe harta vieții psihice să se diminueze pînă la dispariție.

Decamdată va trebui să ne mulțumim prin a recunoaște, pe baza a ceea ce știm pînă la ora actuală, că posibilitățile și disponibilitățile creierului uman în ceea ce privește influențele pe care le poate exercita acest organ asupra funcționalității celorlalte aparate și sisteme din organism sînt pe cît de imense pe atît de ignorate. Un psihanalist de limbă spaniolă — J. Santos — nu exagerează prea mult afirmînd în legătură cu aceste posibilități și disponibilități următoarele: „Mulți dintre noi murim fără a fi știuți vreodată că am posedat în garajul vieții noastre psihice, un perfecționat automobil, capabil de cele mai extraordinare performanțe. Mulți dintre noi am și zărit poate acest automobil printre crăpăturile ușii, dar nu ne-am priceput a deschide garajul”.

Nenumărate fapte de observație extrase din viața de fiecare zi vin în sprijinul acestei aparent hazardate declarații. Unul dintre acestea, etichetat de un confrate de limbă franceză sub denumirea de „mirabile experimentum”, este semnalat și larg comentat de prestigioasa revistă medicală „American Heart Journal”. Este vorba aici despre demonstrația pe care yoghiștul indian Satyamurti a făcut-o în fața unui select și numeros public medical, referitoare la posibilitățile pe care și le revendică în general yoghișmul în domeniul influențării voluntare a tuturor funcțiilor viscerale și în special pe linia influențării voluntare a activității inimii, care, în acest context, poate fi oprită după bunul plac.

Yoghismul, ale cărui practici — după cum ne asigură istorici de specialitate — erau deja definitivate în secolul VI înainte de era noastră, a încetat după cum știm, de multă vreme încă, de a mai reprezenta un impenetrabil mister pentru știință, primind chiar girul acesteia pentru dobîndirea, stimularea și menținerea sănătății fizice și psihice a condiției umane. „Practicile yoghiste, după cum se exprimă Kermeiz într-o carte de specialitate, sînt în același timp tradiționale, raționale și experimentale, permițînd reglementarea și economisirea forțelor de care dispune organismul, conștient sau inconștient, în decursul existenței individuale”. Despuiate de o anume frazeologie filozofică de circumstanță și purgare de ritualurile bizare, aceste practici au devenit, pe toate meridianele lumii, o știință de cea mai mare valoare.

Deși se cunoaște încă de mult faptul că există yoghiști care, prin îndelung și sistematic antrenament, reușesc a supraviețui, așa numitei „ingropări de viu”, mai mult sau mai puțin de durată, aceste senzaționale si-

MIRABILE EXPERIMENTUM

Yoghismul sub reflectoarele științei

tuații nu fuseseră încă analizate de pe riguroase poziții științifice. Ei bine, demonstrația cu totul ieșită din comun a acestui bătrîn de 60 de ani, cu aparență fragilă, care este Satyamurti, a permis însă și această mult așteptată analiză.

Susnumitul a fost îngropat, așadar, la cererea sa, într-o groapă de un metru și jumătate adîncime, după cum ni se precizează în protocolul experienței, groapă săpată chiar în curtea institutului medical care și-a asumat patronarea și responsabilitățile științifice pe care le incumbă acest original studiu. Groapa în cauză a fost acoperită cu pămînt, iar la suprafață cu un strat de cărămizi consolidate în prealabil cu mortar. Cel supus experimentării, îmbrăcat într-o sumară cămașă din bumbac, a stat în fundul gropii timp de opt zile, interval în care, grație unor moderne mijloace de investigație clinică, (electrocardiografie, electroencefalografie, pneumografie, etc.), mijloace adaptate particularității experimentului, au fost înute sub o minuțioasă și precisă observație diverse funcții ale organismului, în special cele ce țin de fiziologia inimii, a encefalului și a plămînilor.

Iată, de exemplu, ce au arătat aceste observații în ceea ce privește funcționalitatea inimii: după ce bătăile acesteia au crescut considerabil, în prima zi de la îngropare, ajungînd pînă la cîrta incredibilă de 240 pe minut, (în mod normal existînd în jur de 75), cifră marcînd o veritabilă tachicardie sinusală, același ritm, dominat voluntar și autoritar de către Satyamurti, a scăzut progresiv, desigur în vederea adaptării la lipsa acută de oxigen, pentru ca, la începutul celei de-a doua zile, mai precis exact într-o 29-a oră de la începutul experimentului, să apară traseul electrocardiografic zero — traseu care, din punct de vedere medical, este echivalent cu starea de moarte clinică. Ei bine, spre stupeoarea medicilor care erau de față, și spre marea bucurie a admiratorilor yoghiști care, de asemenea, erau de față, activitatea inimii, întreruptă total timp de șase zile, a fost reluată cu o jumătate de oră înainte de expirarea ultimei zile de experimentare, fapt confirmat, de altfel, și de traseul electrocardiografic, pentru ca, în prima zi de la dezgropare, inima lui Satyamurti să reintre progresiv și în mod plener în parametrii normali de funcționare. Termometrul îndica în momentul dezgropării 34,8 grade (o altă bizarie!) în timp ce măsurarea greutății corporale indica un deficit de 4,5 kg.

Prin această fenomenală demonstrație, pozițiile științei referitoare la posibilitățile supraviețuirii organismului

în condițiuni de lipsă totală de oxigen — combustibil biologic vital de prim ordin — au fost aparent subrezitate. Aparent însă, căci atunci cînd totul a intrat sub reflectoarele încrucișate ale aceleiași științe care și-a coalizat toate forțele, explicitările de rigoare nu au întîrziat să-și facă apariția. În acest context, și această „hypometabolic wakeful state of yogic meditation” despre care ne vorbesc fiziologii, („starea de veghe hipometabolica a meditației yoghiste”), responsabilă de supraviețuirea sub pămînt în condițiile mai sus menționate, a început să-și dezvăluie secretele. Totul pare în esență a se datora unei puizabilelor și încă insuficient cunoscutelor potențe ale psihismului uman asupra corpului, respectiv asupra sectorului somatic. O vastă literatură de specialitate a apărut ca din pămînt pe această temă. Astfel, Maya Ping, care a aprofundat și ea fenomenul în cauză, ne vorbește cu lux de amănunte, în cartea sa apărută recent și intitulată „The Brain Changers”, („Modificatorii creierului”, despre așa numita bio-resemnalizare. Astăzi, în numele acestui nou fenomen fiziologic, precizează autoarea, sute de voluntari dirijați și inițiați, au ajuns să poată produce mici modificări ale tensiunii lor arteriale. Aceștia au putut chiar să-și încetinească în mod voluntar pulsul sau să-și oprească activitatea unui anume sector din măduva spinării — modificări considerate înainte ca „involuntare” sau pur și simplu ca depășind posibilitățile de control ale omului.

Transpunînd acest gen de cercetări asupra sobolanilor de experiență, Miller și D. I. Cara, au reușit a-i învăța pe cîțiva dintre aceștia să-și dilate mai mult vasele de la o ureche, în comparație cu cele contolaterale; respectiv de a-și domina circulația sîngelui în modul în care acest lucru le reușește yoghiștilor după perseverente antrenamente.

La rezultate cît se poate de interesante în această privință au ajuns și alți cercetători între care excelează și psihologul de origine japoneză, doctorul Joe Kamiya, de la Institutul de neuro-psihiatrie Langley Porter din San Francisco, precum și cercetătorii sovietici V. V. Efimov, A. R. Fesenka, A. N. Kamenov ca și alții alții. Gardner Murphy, fostul director al reputei Fundații Menninger a declarat de curînd, cu prilejul unei reuniuni a Asociației Americane de Psihiatrie, în legătură cu fenomenul bio-resemnalizării, că „ne aflăm în toată unei campanii de explorare a propriului nostru interior, căutînd să vedem ceea ce întodeauna a fost un tărîm invizibil pentru noi”; campanie care adăugăm noi, va face desigur multă lumină în explicarea unor fenomene biologice, care, la ora actuală, ne apar încă stranii și aparent inexplicabile. Sub reflectoarele științei, yoghișmul începe să-și dezvăluie tainele, iar știința va putea, în cele din urmă, să stabilească definitiv ceea ce este vorba și ceea ce reprezintă un simplu balast inutil în această practică tradițională care a înfruntat milenii. Decamdată este bine să știm că unul din principiile fundamentale care stă la baza acestei practici și cu care știința modernă e perfect de acord, sună astfel: „Viața este muncă”. Uzina formidabilă pe care o reprezintă organismul uman nu se menține în funcțiune decît cu prețul unei munci neîntrerupte, care absoarbe aproape în totalitate calorile pe care le imprumută de la mediul extern și pe care le valorifică în registrul unor inepuizabile posibilități. Activitatea noastră zilnică nu consumă decît o parte infimă din rezervoarele de energie solicitate de formidabila necesitate de a trăi.

Arcadie PERCEK

Canalul Chin

În China, irigarea terenurilor agricole — întreprindere de primă necesitate pentru solurile puțin fertile — pare a avea, ca de altfel nenumărate alte „ingeniozități” tehnologice, o bogată tradiție. Astfel, este cunoscută istoria canalului Chin, cea mai veche lucrare de irigație din China și probabil din lume. Canalul Chin a fost construit în anul 214 î.e.n. (în timpul domniei lui Chin Shih Huang), pe o lungime de 75 kilometri — remarcabilă pentru acea vreme. Acest canal aducea apa din Rîul Galben pentru a iriga pămînturile de pe malul de est, în provincia cunoscută astăzi sub numele de Regiunea autonomă Ningsia Hui. Canalul Chin marchează astfel un jalon important în lupta poporului chinez pentru cucerirea naturii.

Parțial distrus din cauza trecerii anilor în care nu a fost îngrijit, canalul Chin a cunoscut în anii de după eliberare o mai mare atenție, reamenajările determinînd intrarea în circuitul agricol a mai multe mii de hectare de teren.

Astăzi, canalul este complet reparat și bine îngrijit de harnicii locuitori ai regiunii Ningsia Hui. Meandrele sale au fost consolidate, s-au săpat noi șanțuri de aducțiune și s-au trasat noi deversări, canalul cu peste 2.000 de ani vechime forinînd un ingenios sistem de irigație. Terenul irigat a devenit în scurt timp extrem de fertil, porțiunea cultivată dublîndu-se încă din anul 1949. Recoltele strînse de pe aceste tere-

nuri au crescut de 4,5 ori față de anii imediat următori eliberării. Pentru a ilustra aceste realizări este demn de amintit recolta de 6 tone pe hectar, iar în unele comune, acolo unde solul a fost lucrat mai intens, s-au strîns cote maxime de circa 7,5 tone pe hectar.

Canalul Chin reprezintă astfel un exemplu de preluare constructivă a unor vestigii care probează, încă odată, vechimea preocupărilor locuitorilor Chinei pentru a smulge naturii cît mai multe bunuri materiale.

Redăm, alăturat o imagine de ansamblu a canalului Chin în care se văd cu ușurință dimensiunile impresionante ale acestei antice lucrări de irigație.

file de arhivă

Sadoveanu la „Adevărul”

Cele două ziare democratice de mare tiraj care apăreau la București — ADEVĂRUL și DIMINEAȚA — au avut, începînd de la 22 noiembrie 1936, o nouă conducere, director politic fiind numit scriitorul Mihail Sadoveanu. În ziua aceea ambele zăre au publicat, pe prima pagină, următoarea notă redacțională: „Ziarele noastre trec sub o nouă conducere. Înțelegem să păstrăm acestor publicații atitudinea pe care le-au statornicit-o întemeietorii lor: apărarea libertății și a dreptății și sprijinirea unei reale și sincere democrații naționale. Ne vom împotrivi oricărei dictaturi și tuturor mișcărilor extreme, de orice nuanță. Vom combate violența, ori de unde ar veni ca l. l. Vom fi neconțenți atenți la toate manifestările de ordin cultural menite să sporească puterea statului român și să desăvîrșească unitatea sufletească a întregului popor”.

Din rîndurile acestora înțelegem crezul politic al marelui scriitor Mihail Sadoveanu, nota fiind, bineînțeles, redactată de el. Mai târziu (la 1 aprilie 1937), în ziarul DIMINEAȚA se putea citi: „Cel ce putea fi chemat la un asemenea oficiu (de director al celor două zăre) trebuia să aibă statură de luptător al democrației și Mihail Sadoveanu e unul dintre cei care, de la 1906, n-a conștientat nici o clipă de a lupta, cu scri-sul său, pentru țărînimă și libertățile democratice”.

Ion MUNTEANU

ALBUM DE ROMANȚE

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

ORIZONTAL : 1. Nu te îndeamnă „Să treci prin lume fără dor” — Compozitorul romanței „Doi ochi”; 2. „Ca-ntr-o poveste” — Final în sol ! ; 3. Cînd „Aștept să vină înserarea” — Pană cu nume literar — „O... tîrzie se șterge-n apus” (pl.) ; 4. Uzină auto — „... pierdut” de Georgescu-Theologu (pl.) — Nume masculin ; 5. A scris „Un cîntec vechi” ; 6. Are cinci romanțe fără muzică — Con ! ; 7. Pe versurile sale au compus romanțe E. M. Drossino, G. Sorban, ș.a. — Un gît de cidru ! ; 8. Impreună cu Fernic a compus „La umbra nucului bătrîn” — „Acum, cînd vîntul suflă rece” ; 9. Refren — „Dor pribeag... visuri multe” — A... strălucit cu romanța „Ah ! Cînt de lungă-i toamna” (Gicu) ; 10. „... să știi și tu ce-i dorul” — Pia Ursu — A cunoaște — Tes ! ; 11. De ea „Mi-e tare dor” — A dat romanței „Parfum de tei” — „Se-aprind luminițe în satul meu” (sing.) ; 12. Creatorul tanguului-romanță „Spune-mi ce te doare, Păsărel” — Aurelian Udriște.

VERTICAL : 1. Și-a cîntat iubirea „În finul de curînd cosit” — Mijlocită ; 2. „Îmbătrînesc și tot mi-e dor de tine...” Puiu ! ; 3. „E mult de-atunci (abr.) — Nume feminin — „Rideai” ! ; 4. Lac olandez — De ! — „Pe umeri pletele-i curg ritm” ; 5. „Pentru ochii tăi cei dulci” el a scris niște povești ; 6. Ion „În micul orășel uitat de lume” ; — Ele ! ; 7. A creionat-o pe „Rița, fecioara cu ochii sprințari” — Cîmpie ; 8. Cunună ! — Piesă de T. Mușatescu — Cantitate ; 9. Cateter ! — Și — „Cad toamna cu doiniri de moarte” ; 10. Acum la Iași — Acea (reg.) ; 11. Floare de romanță — Compozitorul unei „Romanțe pentru pian” (1960) ; 12. ... și creatorul dipticului instrumental „Cîntec de leagăn” și „Romanță”.

Viorel VILCEANU

Dezlegarea jocului MOMENT LITERAR

ORIZONTAL : 1. Sincopă — Al ; 2. Eroi comici ; 3. Moto — Rf — Tr ; 4. Ina — Stil — O ; 5. Oi — Verb — St ; 6. Temă — Erată ; 7. I — Protaze ; 8. Ci — Ir — Hulă ; 9. Alcaic — Ram.

Dialog despre știință

(urmăre din pag. 1)

iz de știință. Arhimede sare din baie și strigă : „Evrika”. Mă rog, aceasta este investigație științifică ? Unde sînt tomurile, fișele ? Elenii, care au creat știința (și filosofia și arta), nu făceau cercetare sterilă. Ei practicau dialectica, dispute abil conduse prin care pătrundeau direct în miezul unei probleme. Nu ți se pare că știința a degenerat devenind acumulare de date, fișier bibliografic ?

A. P.

— Fără accasta, nu văd cum...
— Știința este în primul rînd ingenium, iluminare, evrika. Pun întrebări naturii și o silesc să răspundă. Se știe că într-o grădină cineva a îngropat o comoră. Ce face nătărăul ? Sapă terenul palmă cu palmă de la un capăt la altul și apoi ne relatează cu lux de amănunte cum n-a găsit nimic — hîrlețul nu a străbătut pînă la sipetul cu aur. Cum procedează istețul ? Cîntărește relieful, intuieste psihologia ascunzătorului, descifrează un document, consultă un detector. Rutherford a surprins pe unul din asistenții săi lucrînd noaptea într-un laborator. Acesta i-a explicat că lucrează. Ziua, ce faci ? — Lucrez. Și cînd mai gîndești ? Nu simți că știința aceasta masivă și limbută te copleșește ? Nu te simți expoliat de personalitate ?

— E drept, nu-i ușor, dar dau din mîini să nu mă înec.

— Veți cădea la fund. Sigur. În curînd. Am ajuns la o situație paradoxală : operele mici sînt mari.

Despre o ofensivă

dovedit de un real ajutor pentru munca de concepere a revistei. Cu verva-i caracteristică, George Lesnea a măturat spontan: „Tot cîntînd după ureche / Și cînd ninge și cînd plouă, / Un poet de modă veche / Vine-ntr-o uzină nouă / Și pe care inginerul / Dumitrache o conduce, / Vrînd o artă cum e fierul / Către care arta duce”.

Românii și marea

Universitatea „Al. I. Cuza”, Universitatea „Albert Ludwig”, Freiburg, Societatea „Mihai Eminescu”, Muzeul de arheologie din Constanța și Uniunea Scriitorilor din România au organizat în cadrul celui de al XV-lea Colocviu al Societății „Mihai Eminescu” din Freiburg o serie de comunicări avînd ca temă **Românii și marea**. Lucrările colocolviului se desfășoară la Mangalia între 22—28 septembrie 1975. Comunicările prezentate, aște de oaspeți, cit și de istoricii și criticii literari români, se referă la probleme de istorie românească veche, la cele de toponimie, la arta străveche, la folclor, la motivul mării ca temă literară. Istoricul C. C. Giurescu și-a ales subiectul: **Continuitatea romanică și românească în lumina toponimiei**; Zoe Dumitrescu-Bușulenga: **Imaginea mării în poezia românească**; Paul Miron: **Das Meer in den frühen rumänischen Literatur**; Mihai Zamfir: **Marea la Lucian Blaga**; Elsa Lüder: **Das Meer in der rumänischen Volksballade**; Mircea Popa: **Marea la simbolizii români**; G. Ivănescu: **Trăsături continentale și trăsături mediteraneene în latina populară mesodacică etc.**

Colocviul de la Mangalia evidențiază încă o dată permanențele culturii și civilizației noastre, pune într-o lumină nouă o temă de o mare vitalitate și circulație.

„Decada” s-a deschis vineri, 19 septembrie, în sala Teatrului „Mihai Eminescu” unde, după cuvîntul rostit de tov. Ioan Păpără, primarul municipiului, a urmat un recital de poezie compert de Dumitru Lavric, directorul Centrului județean de îndrumare a creației populare. Au recitat din creațiile lor poezii George Damian, Nicolae Turtureanu, Dumitru Țigăniuc, Lucian Valea, precum și membrii cenaclului literar din localitate (Gelu Dorian, Const. Bojescu, Dumitru Necșanu), iar un grup de actori (Despina Marcu, Iulian Voicu, Doru Buzea, Igor Hanca) „au dat glas” unor poeme din poezia clasică și actuală.

Ziua a doua a decadelor a fost consacrată intilnirilor cu cititorii. Eveniment inedit la întreprinderea de utilaje și piese de schimb, unde pentru prima oară colectivul acestei uzine a avut ca oaspeți un grup de poezi. (Corneliu Sturzu, Lucian Valea, George Luca ș.a.). Concomitent, la Biblioteca municipală, elevii Liceului electroenergetic s-au intilnit cu poezii George Damian, George Lesnea, Nicolae Turtureanu, Dumitru Țigăniuc, iar membrii cenaclului literar al elevilor au recitat din creațiile proprii.

Seara de autografe de la Bibliotecă „Mihai Eminescu” a fost deschisă de tov. Gh. Jauca, președintele Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Botoșani, iar criticul Virgil Cuțitaru, redactor la Editura „Junimea”, a făcut o succintă prezentare a realizărilor și perspectivei acestor case editoriale cu profil complex.

Celelalte zile ale „Decadelor culturii botoșane” (consacrate, între altele, filmului, dansului, muzicii, științei și tehnicii, artelor plastice, umorului, teatrului) au întregit o manifestare de largă rezonanță, pentru care organizatorii (Comitetul județean și Comitetul municipal pentru cultură și educație socialistă), merită cuvîntul nostru de laudă.

Duminică vasluiană

În șirul manifestațiilor organizate sub egida „Vaslui 600”, după sesiunea de comunicări din 19 sept., cînd oamenii de știință au adus mărturie autorizată privind vechimea așezării, atestarea documentară și zbuclumata istorie a Vasluiului medieval, a urmat omagiul artiștilor plastici, al celor 16 penele care au lucrat în tabăra de creație a U.A.P. Expoziția lor panoteată sub titlul „Tradiție și contemporaneitate” urmărește — așa cum a arătat Aurel Leon în cuvîntul de deschidere — surprinderea tradiției nu ca prezentă urbanistică într-un oraș aflat sub semnul transformării totale, ci ca prelungire în vrednicia contemporană a acelor însușiri proprii oamenilor de pe meleagurile Podului-Înalț.

Au expus lucrări la Vaslui: Ion Petrovici, Emil și Aurel Anitei, Dan Hatmanu, Iulia Hălăucescu, Ecaterina Pop-Petrovici, Emilia Dumitrescu, N. Matyus, Fr. Bartok, Marta Antonescu și Virgil Mișu.

După amiază, formațiile școlilor generale din oraș au dat o replică plină de candoare prin spectacolul artistic „Vaslui — vatră de istorie”, în timp ce la muzeu se lucra intens la amenajări în vederea deschiderii ce are loc azi, vineri, 26 sept., cu prilejul sesiunii jubiliare a Consiliului popular județean și a Consiliului popular orașenesc, dedicate atestării documentare. În cursul acestei săptămîni, a mai avut loc la Vaslui, prezentarea a șase filme istorice românești, o șezătoare literară, un recital de poezie patriotică, prezentarea monografiei orașului Vaslui. Totul a culminat cu spectacolul final susținut de artiști din București și Iași.

N. IRIMESCU

Vă amintiți de emisiunile muzicale ale marelui dirijor Leonard Bernstein? Ei bine, un recent studiu a demonstrat că acest adevărat „om-orchestră” este socotit ca cel mai popular interpret de serial în țările unde televiziunile transmit aceste emisiuni. Văzut dincolo de semnificația lui citrică, faptul acesta vorbește despre uriașul serviciu făcut de televiziune culturală. Toate săliile de concert din lume nu au adunat în tot secolul XX atîția auditori cît adună o singură emisiune de cultură muzicală prezentată pe micul ecran.

Promovînd educația muzicală de masă, descoperind în transmisiile de concert fața dirijorului și — așa spune — spiritualitatea muzicii, micul ecran a contribuit la o revenire spectaculoasă a muzicii clasice în statisticile culturale. Să nu uităm literatura. Marile opere clasice reînviată în seriale au creat un „boom” editorial surprinzător. Printre noile proiecte se numără și cel al regizorului Serghei Gherasimov care a filmat recent la Beșançon, în Franța, exteroarele pentru serialul realizat după celebrul roman al lui Stendhal „Roșu și negru” (în rolurile principale Nikolai Eremenko, un student de la Institutul de cinematografie și Natalia Bondarciuk, fiica celebrului actor și regizor). Dacă vom adăuga propaganda făcută de televiziune artei plastice și poeziei vom realiza un tablou cuprinzător al ofensivei artelor care și-au găsit în micul ecran o armă cu mare putere de penetrație. Citeam recent o frază într-un studiu: „Televiziunea a contribuit la renașterea artelor pentru că le-a oferit și le-a făcut înțelese marelui public”.

Alexandru STARK

Top Cronica RTv. nr. 35

Secția română

1. „Melodiile dragostei” — Ol. Panciu + M. Constantinescu.
2. „Glas de păduri” — Dida Drăgan.
3. „Gărgărița” — Aurel Neamtu.
4. „Moartea Balaurului” — Phoenix.
5. „Sîntem tineri” — E. Toghoreanu + A. Benedict.
6. „Amintiri despre viitor” — Experimental Quintet.
7. „Floare de cires” — Amicii.
8. „Pe drumul luminii” — ETHOS.
9. „Romantica” — Estudiantina.
10. „Norul” — SFINX.

Secția străină

1. „Paloma blanca” — George Baker.
2. „Fait docement” — Char-den & Stone.
3. „Deine Spuren in Sand” — Howard Carpendale.
4. „Probleme, probleme” — Ray Charles.
5. „Due mondi” — Lucio Battisti.
6. „Pentru o dragoste” — Serge Gainsbourg.
7. „Baladă” — TONICA.
8. „Ding-a-dong” — Teach In.
9. „Mare oraș d-ră Ruth Ann?” — GALLERY.
10. „Bateți din palme” — PERET.

Spectacole — concerte

* **TEATRUL NAȚIONAL „VASILE ALECSANDRI”**. Vineri, 26 septembrie, ora 19,30: Chișinău de Ion Băieșu, duminică, 28 septembrie, ora 15,00: Momente de teatru românesc. Marți, 30 septembrie, ora 19,30: Simbătă la Veritas de Mircea Radu Jacoban. Joi, 2 octombrie, ora 19,30: Dona Rosita de F. G. Lorca.

* **OPERA ROMÂNĂ**. Simbătă, 27 septembrie, ora 19,30: Sînge vienez cu Valeria Rădulescu de la Teatrul de operă din București. Duminică, 28 septembrie, ora 19,30: Văduva veselă cu Valeria Rădulescu. Miercuri, 1 octombrie, ora 19,30: Recital de canto cu prilejul Zilei Internaționale a Muzicii.

* **TEATRUL PENTRU COPII ȘI TINEREȚI**. Vineri, 26 septembrie, ora 10,00: Ursul păcălit de vulpe (Ateneul Tătărași). Ora 16,00: Povestea vorbii (sediul). Simbătă, 27 septembrie, ora 15,30: Povestea vorbii (Sala Teatrului Național „V. Alecsandri”).

Duminică, 28 septembrie, ora 11,00: Ursul păcălit de vulpe; ora 16,30: Un băiețel, un cocoș și-o draguță de pisicuță. Marți, 30 septembrie, ora 10,00 și 16,00: Ursul păcălit de vulpe (Ateneul Tătărași).

Joi, 2 octombrie, ora 10,00 și 17,00: Povestea vorbii (sala Casei Sindicatelor).

În turneu: Spectacolul Joc la soare. Luni, 29 septembrie — Piatra Neamț, marți, 30 septembrie — Buhuși, miercuri, 1 octombrie — Pașcani.

* **EXPOZIȚII**. Galerieile „Cupola” — pictură și grafică, aparținînd artiștilor plastici din Suceava.

* **ÎNTEPRINDERE CINEMATOGRAFICĂ** (29 IX. — 5 X.). Victoria; Piaf (Fr.); Promisiunea primăverii (R. S. R.); Republica; Delict din dragoste (It.); Chemarea mării (R.S.R.); Copou; Cantemir (R.S.R.); Acțiunea 2543,8 (R.S.R.). Program de desene animate 36 (pt. copii). Tineretului: Defileul legendelor uitate (U. R. S. S.); Tricentenarul Rembrandt (R. P. B.); Răfuiala (S.U.A.); Arde (R.P.P.); Program de desene animate nr. 24 — (pt. copii). Tătărași: Valea (R.S.C.); Timpul trece, leafa merge (R.S.R.); Urmărit, urmărită (R.P.P.); Școala amoroșilor (R.S.R.); Program de desene animate nr. 35 (nt. copii). Nicolina: Inimă pe frînghie (R.S.C.); Ceașorul universului (R.S.R.); Mult zgomot pentru nimic (U.R.S.S.); Cum mergeți fete, cum mergeți băieți (R.S.R.); În umbra violenței (It.); D-ale organigamei (R.S.R.); Pisica junglei (S.U.A.).

* **CASA DE CULTURĂ A SINDICATELOR**. Simbătă, 27 septembrie, ora 13,00: Spectacol de teatru prezentat de Studioul II al Casei de cultură. Duminică, 28 septembrie, ora 10,00: Clubul celor mici: Făt-Frumos din lacrimă; ora 11,00: Dialog: Ce știm despre filatelie? Marți, 30 septembrie, ora 18,00: Expunerea: Crearea P.C.R. și însemnătatea istorică a acestui act. Miercuri, 1 octombrie, ora 9,00: Conștiințe: Condiții de muncă și de viață ale mecanicilor din S.M.A.; ora 15,00: Dezbaterea Etica lucrătorului din comerțul ieseian. Joi, 2 octombrie, orele 10,00 și 16,00: Spectacolul Povestea vorbii prezentat de Teatrul pentru copii și tineret; ora 18,00: Expunerea Caracterizarea fenomenelor vitale. Vineri, 3 octombrie, orele 10,00 și 16,00: Spectacolul Povestea vorbii; ora 19,00: Dialog cu cititorii pe tema Reflecția vieții în literatură și artă organizat de Censc. Viata în colaborare cu Biblioteca de la Casa de cultură.

SĂPTĂMINA Tv.

(PROGRAMUL I)

VINERI, 26 SEPTEMBRIE

16,30 Telescoala; 17,30 Emisiune în limba germană; 18,45 Tragerea loto; 18,55 Din lumea plantelor și animalelor; 19,20: 1001 de seri; 19,30 Telescoala; 20,00 Mai aveți o întrebare?; 20,40 Film artistic: „Vrăjitoarea” — coproducție franco-suedeză; 22,10: 24 de ore.

SIMBĂTA, 27 SEPTEMBRIE

11,00 Ora copiilor; 13,00 Televiziunea (reluare); 14,00 Telex; 14,05 Cîntece și jocuri populare românești; 14,20 Telegama; 14,50 Emisiune literară; 15,10 Club T; 16,00 Fotbal: Dinamo — Rapid; 17,50 Caleidoscop cultural-artistic; 18,05 Vaslui — 600 — spectacol muzical-literar-coregrafic; 19,20: 1001 de seri; 19,30 Telescoala; 20,00 Telemicrocopia; 20,40 Film serial: „Colombo”; 22,15: 24 de ore; 22,30 Studio nocturn; 23,00 Închiderea programului.

DUMINICĂ, 28 SEPTEMBRIE

8,30 Deschiderea emisiunii; 8,40 Cravatele roșii; 9,35 Film serial pentru copii: Daktri; 10,00 Viața satului; 11,15 Ce știm și ce nu știm despre...; 11,45 Bucuriile muzicii; 12,30 De străji patriei; 13,00 Telex; 13,05 Album duminical; 17,25 Publicitate; 17,30 Drumuri în istorie: Intre Mureș și Tirnavă; 17,50 Film serial: UFO; 18,40 Cantoane și păduri; 19,00 Lumea copiilor; 19,20: 1001 de seri; 19,30 Telescoala; 20,00 Film artistic: Un copac crește în Brooklyn; 22,10 24 de ore; 22,15 Duminică sportivă.

LUNI, 29 SEPTEMBRIE

16,00 Telescoala; 16,30 Emisiune în limba maghiară; 19,00 Contemporanele noastre; 19,25 1001 de seri; 19,30 Telescoala; 20,00 Cel mai bun continuu; 21,00 Fluxul calităților; 21,25 Roman feuilleton: Familia Thibault; 22,10 24 de ore.

MARȚI, 30 SEPTEMBRIE

9,00 Telescoala; 10,00 Pasiuni pe 16 mm; 10,20 Moment folcloric; 10,30 Film artistic; 11,50 Telex; 11,55 Închiderea programului; 16,30 Telescoala; 17,00 Telex; 17,05 Cîntecele mele; 17,25 Scena; 17,45 Estrada estradelor; 18,00 Publicitate; 18,05 Lecții Tv. pentru lucrătorii din agricultură; 18,50 Tragerea de amortizare ADAS; 19,00 Teleglob; 19,20 1001 de seri; 19,30 Telescoala; 20,00 Revista economică Tv.; 20,30 Seară de teatru: Ludovic al XIX-lea; 22,00 Melodiile mele; 22,10 24 de ore.

MIERCURI, 1 OCTOMBRIE

9,00 Telescoala; 10,00 Colegi de generație; 10,20 Biblioteca pentru toți; 11,10 Estrada estradelor; 11,25 Drumuri în istorie; 11,45 Album coral; 12,00 Telex. 12,05 Închiderea programului. 16,00 Telescoala. 16,30 Curs de limba rusă. 17,00 Telex. 17,05 Lecțiile operetei. 17,25 Fotbal: Dinamo București — Real Madrid. 19,20: 1001 de seri. 19,30 Telescoala. 20,00 Film artistic: Muntele Azaleelor. 22,10 24 de ore.

JOI, 2 OCTOMBRIE

16,00 Telescoala. 16,30 Curs de limba germană. 17,00 Telex. 17,05 Atenție la... neatenție. 17,25 Muzică de promenadă. 17,45 Enciclopedie pentru tineret. 18,10 Publicitate. 18,15 Muzica. 18,45 Universitatea Tv. 19,20: 1001 de seri. 19,30 Telescoala. 20,00 Ancheta internațională. Energia și fizica. 20,35 Teatru pentru tineret. 21,35 O mie de lumini. 22,10: 24 de ore.

VINERI, 3 OCTOMBRIE

16,00 Telescoala. 16,30 Curs de limba engleză. 17,00 Emisiune în limba germană. 18,45 Tragerea LOTO. 18,55 Din lumea plantelor și animalelor. 19,20: 1001 de seri. 19,30 Telescoala. 20,00 Telectiv. Calitatea de la A la Z. 20,00 Film artistic: Prințesa (Suedia). 21,50 Intilnire cu opereta. 22,10 24 de ore.

SIMBĂTA, 4 OCTOMBRIE

11,00 Ora copiilor. 12,00 Film artistic: Muntele Azaleelor. 14,10 Preferințele dv. muzicale sînt și preferințele noastre. 15,00 Fotbal: Politehnica Timișoara — F. C. Constanța. 16,50 Tineri interpreți de muzică populară. Laureții ai festivalului „Maria Tănase”, Craiova. 1975. 17,10 Vîrsele peliculei. 18,10 Intilnire cu Elisabeta Neculce-Cartiș. 18,30 Teatru de poezie. 19,00 Recital Angela Similea. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telescoala. 20,00 Telemicrocopia. 20,45 Film serial: Mannix. 21,35 Avangardism. 21,40: 24 de ore. 22,00 Marele spectacol.

SPORT

Antinevralgice și suspendări

Deși fără etapă de campionat, săptămîna trecută a fost dominată de fotbal. Din păcate însă, miercuri fotbalistică în care s-au desfășurat meciurile din prima manșă a cupelor europene — nu a fost o zi pentru noi, ci una împotriva noastră, căci ni s-au servit aspre lecții aproape pe toată linia. Doar rapidiștii au ieșit cu obraz curat și cu zîmbetul pe buze, fericii că... au scăpat cu o victorie la limită, care însă le dă dureri de cap pentru retur. Aceleași dureri — la care antinevralgicele rămîn complet ineficace — le au și mureșenii, care, după „egalul” de acasă mai pot spera — de dragul simetriei — tot un egal și la Dresda. Spunem asta mai mult pentru că sîntem incorrigibil optimiști și mai puțin pentru că am crede-o adevărat. Frunțașele noastre, **Dinamo** și **Universitatea Craiova** umblă cu fesul turtit rău de tot și nici măcar nu au speranțe să și-l îndrepte cu prilejul revanșei. Așa că toamna asta frumoasă, cu soare și căldură de iulie, nu le-a fost deloc prielnică fotbalistilor noștri. Dar nici nu știm care anotimp anume le-ar cădea mai la îndemînă; poate unul în care mediocritatea n-ar avea poartă de intrare și drum pietruit cu dale de aur, poate unul în care ar ploua în fiecare zi cu boabe mari de voîntă, dirzenie și curaj. Pentru că aceste trei trăsături de caracter le lipsesc fotbalistilor noștri; acestea plus tehnica și tactica jocului cu balonul rotund. În rest, e bine. Condiții de pregătire sînt, antrenori sînt, regulamente sînt, e drept cam labile, cam după placul unor cluburi, dar sînt. După un asemenea regulament, clubul **Dinamo** de pildă, poate propune suspendarea jucătorului nostru Dănilă pe timp de doi ani (!), deși cazul lui, cunoscut de toată lumea, comentat de presă, etc. nu mai intră în litera regulamentelor de fotbal. Clubul

Dinamo citește regulamentul și atîta tot; îl citește însă cu ochelari laterali. Are probabil nevoie de un jucător pe care să-l țină pe tușă pînă îi ruginesc crampoanele, cum s-a mai întîmplat cu atîția (cu Moldovan, să zicem, care a „vegetat” la **Dinamo** atîta timp, iar acum este cel mai bun jucător al **Jiului**). Toate acestea se petrec într-un moment în care echipa **Politehnica**, echipa care l-a crescut pe Dănilă, are nevoie de el ca de aer. Dar cine ține seama de asta? Pe cine interesează că o echipă rămîne fără jucătorul ei de bază?! Și apoi, a suspenda un jucător pe doi ani înseamnă, practic, a-l scoate din viața sportivă. Și asta pentru vîna că i-a murit tatăl și nu-și poate părăsi mama, femeie în vîrstă și fără alt susținător.

Ciudate lucruri se petrec în fotbalul nostru! Oare între acestea și rezultatele care le obținem în confruntările internaționale să nu fie nici o legătură?

S-au reluat, duminică, și întrecerile de volei, dar, din păcate, tot într-o organizare ciudată care amină campionatul pe mai tîrziu și tot sub forma acelor faimoase turnee, invenție neinspirată a diriguitorilor acestui sport. Acum se joacă pentru o cupă a federației. Mă rog, se poate și așa. Penicilina a jucat cu Știința Bacău de care a trecut extrem de ușor, cu 3—0 (—2, —7, —1). Fără principalele atu-uri în atac (Aurelia Ichim se află în concediu de maternitate, iar Florentina Itu a plecat să caute gloria personală într-o echipă mediocră, la Galați), deci, deși fără aceste două jucătoare, Penicilina s-a mișcat foarte bine, jucătoarele tinere Raevșchi și Tca-cenco încadrîndu-se perfect în atacul echipei dirijat cu măiestrie de Ana Chirișescu.

INTERIM

Bienala țărilor nordice

Paul SÖNDERGAARD (Danemarca): Iată dansind

Zile însorite de toamnă, în cel mai de sus port hanseatic de pe harta R. D. Germană. Noapți aproape albe. La Rostock, steaguri mari, ridicate vertical, ca pe adevărate cataracte, afișe colate serial, anunță a 6-a Bienală de pictură, sculptură și gravură, grafică, la care participă, toate țările baltice, plus Islanda. Expoziția de prestigiu, care promite să devină o tradiție, a fost inaugurată de ediția din vara anului 1965 și se află, distinct, sub semnul destinderii internaționale. Este un fruct semnificativ, în cel mai înalt grad, al păcii și colaborării între popoare.

În acest an, tematica artistică a lucrărilor coincide sensibil cu ideile generoase afirmate la conferința de la Helsinki, obiectivează plastic protestul umanist împotriva mijloacelor violenței, asupririi, nedreptății, amenințării imperialiste de tot felul, sub a căror presiune s-au aflat mase mari de oameni, naturi întregi. Statuile și placatele cu imagini ne conduc din oraș spre parc, spre acel loc de concentrată expresie artistică unde se citește clar voința de securitate, egalitate și înțelegere a tuturor oamenilor. Am fost la înfăptuirea „Kunsthalle”. Clădirea modernă strălucește cald, cu pereții ei placați în cărămidă aparentă.

Intrarea în sălile suprapuse este flancată de câteva sculpturi contemporane, cu neliniște și problematica lor, cu tensiunea adinc vibranta a mesajului umanist. Predomină formele figurativ-expressive, grupurile alegorice sau simbolice. În bronzul patinat, cu ritmuri domoale și modelaj amplu, acoperind discret detaliile, se grupează silențios siluetele unei familii tinere. Cercul de figuri bine compus, cere, parcă, să nu fie tulburat. La fel și cei „doi băieți” din sculptura danezului Preben Kjøge-Nielsen, concentrația asupra unei table de șah, sau a altui joc, în afară de griji. Cele două figuri de bronz, monolitice opuse, așezate pe o bancă de piatră, au maximum de stabilitate. Aceste calități fizice sugerează siguranța, calmul, formulează o antiteză elocventă cu sculptura finlandezului Ossian Somma care demonstrează cum poate să „cadă lumea”, horă de nimfe surprinse de un cataclism, despicate anatomic, secționate, înjumătățite în contururi care explodează ca picăturile de apă strivite pe cristalul dur al spațiului. Materialele spongioase, lacurile, structura mixtă, bine minuite de artist, devin expresive în cel mai înalt grad, previn lumea că spectrul morții atomice nu a dispărut. Negativul formelor este grațios, conține o frumusețe clasică, exterioritatea este decădere și descompunere înfiorătoare, străină și adversă modelului uman. Mai este în jur și o lume bătrână, care dansează grotesc, greoi și brutal, ca un fotbalist care-și amintește de gloria pruietelor trecute; este interpretarea pe care o dă viziunea dionisiacă a lui Jürgen Weber din R. F. Germania, autor al unei serii de basoreliefuli cu dansatori valpurici. O altă lume veselă și dezinvoltă „La scaldă cu peștii” exultă bucurie copilărească, notată convingător, ca ritm și volum, de finlandezul Aimo Tukiainen, cu convingerea vitalității noului, a datoriei morale supreme de a proteja fericirea omenească, iubirea, pacea familială, copilăria senină, împotriva violenței, a grotescului, a descompunerii.

În prima sală, cu trei laturi mari de cristal și o curte interioară, antiteza sculpturală continuă. Este dominantă compoziția eroică. Bernd Göbel are ideea devenirii unui zbor avântat — „Tors”, a unui Icar realist — „Om căzând” și a grotesului condamnat în inactivitate, obezitate statică — „Om așezat pe scaunul său”, o triplă meditație despre condiția umană, despre acțiune și libertate, cu evidentă aderare la sensul eroic, revoluționar, al vieții. German și el, adept al expresionismului autohton, Richard Hess realizează două simboluri ale violenței inutile opunând

„călăul și victima”, bărbați musculoși. îmbrăcați doar în căști cosmice, sau polițienești, sau un obosit „mare boxer”, a cărei falcă este dublu cîrpită, parcă potcovită. Bernd Altenstein, din aceeași școală, face tranziția de gen de la sculptură la pictură cu „Tantalus”, dar mai ales cu „Sfîrșitul”, în a cărui fundal absorbant dispare treptat un corp bărbătesc în plin efort, disperat de inerția goanei sau a căderii. Nuanța protestatară se accentuează în „Monument”-ul conceput de danezul Henning Andersen pentru a glorifica pe cei martirizați de fascism, de imperialism. Ființa umană reprezentată cu gîtul, minile și picioarele prinse într-o placă groasă de lemn ridică bărbătește capul, privește înainte, cu disperare dar și cu un curaj suprem. Acestor imagini paroxistice li se asociază o vastă poemătică a frumuseții și purității umane în interpretarea lui Paul Söndergaard, fete daneze „așezîndu-și părul”, „dansînd” sau „șezînd” în atitudini pe cît de firești pe atît de monumentale și amintindu-ne de blîndețea senzuală a lui Maillol, de cumințenia, mai puțin aspră, a unei lumi meridionale. Original în această gamă caldă este portretul de femeie cioplit în lemn de Mihail Smirnov. Deasupra acestor antiteze formale succesive vîndînd o adîncă opoziție prezentă în lucruri, în lume, în atitudinile omenești, portretul lui Lenin, turnat în oțel și șlefuit de Iurii Neroda, aduce la un nivel artistic rar atins, o certitudine rațională, o privire clar văzătoare.

Grafismul, opoziția alb-negru, sînt predominante în cele nouă săli, destinate, fiecare, artiștilor unei națiuni. Tușuri, peniță energetică și colaje, grafii directe sau serii de litografii, impun linia lui Orjan Wikström în spațiul suedez. Norvegia are desenatori de o energie aproape haotică, remarcabili anomiști, ca Guttorm Guttormsgaard, colorisți de talia lui Kurt Rosse, în stare să exprime depășirea anxietății în stările de încordare, de efort fizic și psihic.

Din grafică și colaj se compun replici și șarje pline de spirit. Björn-Willy Mortensen recompune „Cina cea de taină” ca o conferință de pace, la care, pe capetele și umerii participanților plutesc porumbei. Este cunoscută de mulți ani, difuzată în ediții de pe toate continentele activitatea graficianului și caricaturistului danez Herluf Bidstrup, prezent și acum cu satire actuale la adresa factorilor de încordare și de conflict din lume. I se asociază convingător Jørgen Buch cu imaginea unui stadion pustiu, păzît de un soldat-gorilă. Lucrarea este intitulată, cu dublu sens, „Fotbal chilian”. Tematica dezarmării și, în legătură cu aceasta, a prosperității preocupă graficienii islandezi, care reușesc efecte de colaj și op-art, ori foto trucaje reliefate de Hörður Augustsson. O notă aparte o constituie, în această sală, pasiunea pentru culoare, prezența ei fizică puternic tonală, în pictura cu obiecte concrete colate de Bragi Asgeirsson în „Fiord” și „Anacronism”, ambele fiind, de fapt, naturi statice obiectuale. Războiul, poluarea, moartea, pe de o parte, opuse lor liniștea na-

turii și a omului, ordinea constructivă, constituie dominantele artei expuse de finlandezi, grup care se autointitulează Soumi. În acest spirit pozitiv, constructivist, lucrează Mikko Iolavisto geometrîzînd un „Ev mediu”, o „Hidrocentrală”, cetăți comparabile, apoi Matti Helenius și Kimmo Jylhä, doi portrețiști de cel mai autentic realism, cu memorabile chipuri de „Constructor”, „Metalurgist”, alți muncitori de pe cîmpii, din păduri, fabrici. Curente influente sînt diferite, ca în cazul lui Matti Mäki, care compune colaje de realitate pe un fundal de cer înalt, suprarealist și dă dovadă de o bună recunoaștere a procedeelor expresionismului anilor 20—30. Aceste curente predomină formal șarja și satira politică pe care o practică activ artiștii din R. F. Germania, abordînd teme acute din 1919 pînă la polemica actuală din timpul alegerilor pentru landuri. Interesantă, bine servită tehnic, este ideea lui Siegfried Neuenhauser de a înlocui în grafică „Variațiunilor” de Goya, personajele satirizate inițial de altele, mai odioase, din istoria contemporană. Toate influențele converg, spre un realism frust în lucrarea „Fascismul și viitorul omenirii” în care Georg Deeg redă o scenă de tortură, un militar în haine verzui, cu epoleții roșii, cu chipiu înalt și fața acoperită de ochelari mască, călcînd în picioare un om, aproape gol, cu minile legate la spate, strîns, cu sîrmă. Simbolica nu este gîndită, elaborată. Ea se degajă implicit.

Față de asemenea orori protestează în limbajul existențialismului nordic grafica lui Heinz Zander (n. 1939) în lucrările „Marte Arlechin”, „Sonet”, „Serbări feudale”. Apropiați ca mod plastic sînt și alți graficieni germani de la Berlin și Dresda. Nu a fost uitată școala de la München și grafica lui Max Ernest. O dovedește maniera componistică a portretului lui Ekkehard Shaft în rolul lui Uli. Ca o contrapondere a grotescului este preocuparea aproape naturalistă pentru frumos la Christoph Wetzel (n. 1947) cu lucrări foarte diferite: „La strand” — plin hedonism, „Execuție” — groază totală. Oscilațiile tematice și stilistice nu ascund însă forța incontestabilă a acestui tînar talent. Dominanta de culoare a sălilor în care expun artiștii din R. D. Germană o dă tripticul monumental, amintînd în alt fel experiența lui Roualt, intitulat de pictorul Michael Morgner, „Noaptea”, după textul lui Pablo Neruda. Lucrarea impune prin calitățile sale picturale, mai ales prin armonizare și vibrație.

Polonezii care expun la Rostock sînt mai ales din generația depîn afirmată. Ei vin cu lucrări care atestă obsesia suferințelor, a morții, a absurdităților războiului. Formele sînt diferite. În grafică Josef Mlynarski are o prezență bogată, lucrări mari în peniță: „Acesta nu-i pămîntul nostru”, „Orașul în subsoluri”, fiind saturate de tragic. Wienczyslaw Mazur fi este apropiat ca tonalitate. Jumătate din piesele expuse caută o compensație psihologică și morală în contemplarea naturii și a omului, într-un fel specific realismului conștient de acumulările impresioniste și neoromantice. Aceasta este

frumusețea singuratică din „Autocontemplare”, melancolia „Hank”-ei, pictate de Olgierd Bierwaczonok și a „Primăverii” lui Juliusz Krajevski. Uniunea Sovietică participă prin lucrările cîtorva artiști, de mare finută profesională, pe care i-am remarcat de la început. Aer nordic au mai ales liniștile de submarine la țarm, așa cum le-a văzut Nikolaj Blagovolin, „Vară caldă”, portret compozițional suav, al leningrădeanului Boris Malujev, și grupul mattysian „Treți tineri” de Jewsei Moisejenko, tot din Leningrad. Sînt multe lucrări frumoase, în culori vii, venite din republicile sudice și un admirabil ciclu cu cai și scene de circ, subtil și straniu desenate de originalul Victor Smochin. Sînt dovezi de școală artistică temeinică.

O impresie de ansamblu se impune, după cele cîteva notații, departe de a fi o cronică de amănunțită descripție și analiză. După existențialismul nordic și expresionismul german, alte experiențe plastice mai puțin dominante, contactele cu marile curente artistice ale lumii, limbajul artiștilor din țările nordice tinde spre o sinteză realistă, fle ea figurativă sau monumental decorativă. Ochii m-au ajutat la o convorbire, de jumătate de zi, peste punțile celor 12 limbi nord-europene, cu un număr însemnat de artiști autentici și mă întorc spre noi cu adînc confirmata convingere că limbajul universal al artei conduce mereu spre înțelegerea comună, convingător de solidară, a problemelor omenești eterne, în actualitatea lor concretă. Artele plastice sînt și în această expoziție reprezentativă, formă antologizată a sensibilității afective, aptă să pătrundă și să miște orice suflet omnesc. Găsesc aici sensul unei axiologii care ne apropie.

Radu NEGRU

Aimo TUKIAINEN (Finlanda): La scaldă cu peștii

Christoph WETZEL (R.D.G.):

Execuția Josef MLYNARSKI (R.P.P.):

Orașul în subsoluri

CRONICA

Săptămînal politic-social-cultural

Colegiul de redacție: LIVIU LEONTE, redactor șef, ANDI ANDRIEȘ, redactor șef-adjunct, ȘTEFAN OPREA, secretar general de redacție, N. BARBU, VASILE CONSTANTINESCU

PRIN OFICIUL JUDETEAN PENTRU CONSTRUIREA ȘI VÎNZAREA LOCUINȚELOR — IAȘI

Orice chiriaș poate deveni proprietar

Contribuția Oficiului județean pentru construirea și vânzarea locuințelor la modernizarea Iașului se reflectă deopotrivă în cifre și în aspectul tuturor cartierelor orașului, dar mai ales în cele noi. Iată de ce activitatea desfășurată de-a lungul anilor de către această întreprindere poate fi urmărită pe viu în etapele dezvoltării cartierelor, deoarece nu există parte a Iașului pe care oficiul să nu-și fi pus „ampronta”. Ca să nu coborîm prea mult în trecut, potrivit datelor puse la dispoziție de tov. ing. Gh. Pintilie, directorul unității, în perioada 1966—1972 s-au construit în municipiul Iași prin bugetele servicii ale Oficiului peste 6.100 apartamente proprietate personală. În 1972 au fost date în folosință 1746 apartamente cu grade diferite de confort, iar în 1973 un număr de 1680 apartamente. Am citat anume ani trecuți pentru a putea estima în perspectivă timpul și contribuția acestui oficiu la oferirea de condiții moderne celor ce apelează la serviciile sale. E un adevăr: cu cât exigențele Oficiului cresc, cu atât Iașul nou are un aspect mai atrăgător.

Comparând construcțiile de acum câțiva ani cu cele date în folosință în 1974 și 1975 se constată o maturizare din toate punctele de vedere, blocurile din Costache Negri, Podu-Roș, Alexandru cel Bun, Pușkin etc. răspunzând tuturor exigențelor. În toate formele de manifestare a sprijinului statului pentru construirea de locuințe proprietate personală se învederează grija pentru asigurarea unor condiții locative optime. Interesul celor care solicită să devină proprietari de locuin-

țe confirmă o dată în plus crearea unei opinii de masă tinzând la realizarea de locuințe proprietate personală ca element de stabilitate, de consolidare materială și morală a familiei, dar totodată și unitate ce contribuie la câștigarea unui profil modern al orașului.

Chiriașul - viitor proprietar

Mai există însă o activitate a oficiului ce nu poate fi trecută cu vederea. E vorba de vânzarea locuințelor deja construite și făcând parte din fondul de stat existent, adică apartamente locuite. Oferindu-le spre cumpărare, Oficiul oferă fiecăruia dintre actualii chiriași posibilitatea de a deveni proprietari ai spațiului ocupat, bincînțele cu aceleași înlesniri privind acordarea de credite ca și pentru construirea de apartamente noi. Și cum este în firea noastră, a românilor, de a ne ști cât mai apropiată de locuri neîndoicelnice că toți cei care s-au legat afectiv de apartamentul ocupat un număr mai mare sau mai mic de ani, considerându-l într-un anume sens al lor, vor profita de prilej spre a deveni cu adevărat proprietari. Se știe că faptul de a ocupa mai mult timp un anume spațiu duce la o familiarizare și generează ideea de amenajare, unele realizate, altele doar visate. „Ei, dacă aș fi proprietar, alta ar fi situația!” obișnuim să zicem. Iată, că, putem deveni proprietarii apartamentului și, deci, în măsură a realiza cele vi-

sate numai. Și aceasta fără nici o opreliște cu referire la cartier sau imobil. Desigur că pe chiriașul devenit proprietar altfel îl îndeamnă inimă să se ocupe de amenajarea casei și această grijă va influența și aspectul general al cartierelor.

De menționat că în prețul fixat în raport de su-
prafa locuită nu intră a-
menajările făcute pe par-
curs de către chiriaș, ele
aparținându-i în clipa când
devine proprietar.

Norme de acordare a creditelor

Iată și unele precizări privind regimul de contractare a împrumuturilor și locuințelor.

Atribuirea creditelor atît pentru construirea de locuințe proprietate personală cît și pentru cumpărarea locuințelor ocupate în calitate de chiriaș, se face pe baza unei largi consultări a colectivelor de muncă în care își desfășoară activitatea solicitantul și anume: aportul în producție, necesitatea stabilită în unitatea respectivă, condiții de locuit, numărul membrilor familiei etc.

Prețul de contractare e un preț ferm, înlăturîndu-se deci orice echivoc. De altfel, pe categorii de confort și număr de camere, prețurile sînt unice, aceleași pe întreaga țară, combătînd arbitrariul legat de deviz. Totodată, s-a stabilit că prețurile de bază sînt identice atît pentru noile locuințe ce se

construiesc, cît și pentru cele ce sînt deja construite și se vînd, diferențele de preț intervenind doar în raport de uzură, cheltuieli implicate de fundații diferite și de gradul finisajului.

Prin noua reglementare se precizează confortul maxim. De asemenea, au intervenit modificări în stabilirea ordinii de prioritate, pornindu-se de la imperativul asigurării unei cît mai perfecte echități sociale.

Nu sînt lipsite de interes nici amănuntele privind acordarea creditelor. Astfel, s-a stabilit ca dobînzile să se achite lunar în părți egale pe toată durata rambursării creditului. Spre deosebire de perioada anterioară cînd nu existau plafoane maxime de credite și cînd erau dezavantajați la solicitarea de creditare solicitanții de locuințe cu confort redus, prin noua reglementare se stabilește plafonarea creditelor pe termen lung în raport de numărul de camere, indiferent de gradul de confort. Acest sistem vine simțitor în sprijinul celor cu venituri mici și mijlocii. La contractarea locuințelor solicitantii trebuie să poseze un avans minim de 20—25—30 la sută în funcție de venitul lunar — din costul locuinței respective; în cazul în care nu dispun de mijloace bănești proprii, solicitanții pot primi credite pentru avansul respectiv cu o dobîndă de 8 la sută, rambursabile în 5 ani.

Pentru orice informații suplimentare, adresați-vă Oficiului pentru construirea și vânzarea locuințelor — Iași, str. Ștefan cel Mare, în localul Consiliului municipal — etaj.

Reînnoiți-vă abonamentele la CRONICA

pentru semestrul II al anului 1975

Față de cererile sporite de exemplare, revista CRONICA a efectuat o redistribuire a tirajelor în funcție de necesități. Pentru a vă

asigura primirea fiecărui număr la domiciliu, indiferent de fluctuațiile vînzării prin chioșcuri, efectuați abonamente individuale.

INDUSTRIA

LAPTELUI

IAȘI

Vă recomandă

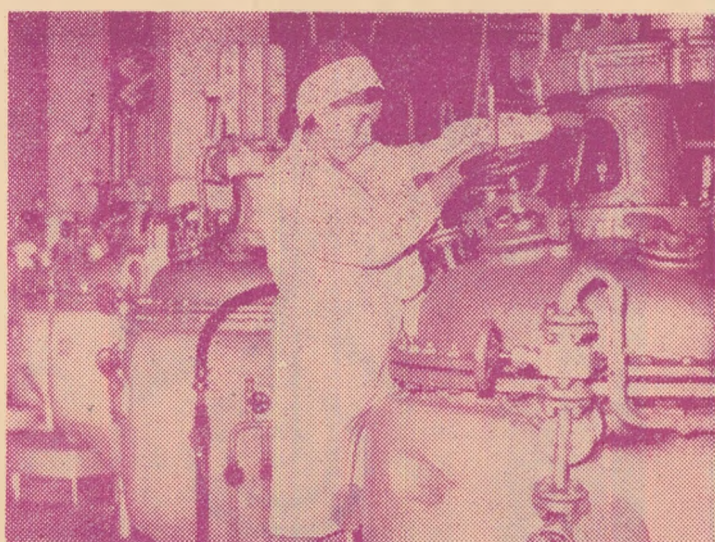
Censușați cu încredere sortimentele dietetice realizate de Industria laptelui — Iași, indicate în alimentația copiilor și în diferite regimuri dietetice.

Dintre acestea exemplificăm :

— Laptele de vacă smântinit pasteurizat cu maximum 0,1 la sută grăsime. Aliment complet, indicat tuturor vîrstelor, bogat în vitamine și săruri minerale, substanțe proteice, care se găsește în cantități suficiente pentru a asigura buna dezvoltare a organismului.

— Chefirul, băutură reconfortantă din lapte de vacă pasteurizat fermentat lactic și slab alcoolizat. Produs răcoritor cu gust plăcut, deosebit de bogat în vitamine, și hrănitor, ușor digestibil. Este recomandat în alimentația copiilor cît și a adulților.

— Lapte bătut dietetic, produs răcoritor realizat din lapte fără grăsimi, recomandat în multiple regimuri dietetice.

Cartea de vizită a ÎNTRINDERII DE PRELUCRARE MASE PLASTICE - IAȘI -

magazinul de prezentare din strada V. Alecsandri

Marca uzină de prelucrare a maselor plastice din inima zonei industriale a Iașului împlinește 12 ani de activitate și poate fi considerată o întreprindere matură, ale cărei produse sint apreciate atît în țară cît și peste hotare. Creșterile anuale de producție, precum și cele ale numărului de sortimente ilustrează o experiență bogată și puterea de autodepășire a colectivului. Aflate în plin proces de modernizare și sistematizare, tehnologiile de fabricație aplicate reprezintă soluții din cele mai moderne, ultimul nivel al tehnicii mondiale. Astfel, în ultimul timp lista sortimentelor și-a adăugat :

— Plăci din PVC dur, plane, estrase în grosimi de la 1—6 mm șagrenate superficial și adine sau cașerate în folii de imitații furnir.

— Plăci din polistiren și ABS șagrenate sau cașerate.

— Noi modele de covoare din PVC imprimate.

Comitetul oamenilor muncii din întreprindere s-a preocupat în mod permanent de diversificarea producției și sporul calitativ, mai ales privind sortimentele mai noi și cele solicitate de alte industrii ca : profil ghidaj glisieră tip II pentru industria de mobilitate ; 6 tipodimensiuni de tuburi din polietilenă de înaltă densitate pentru industria de medicamente ; două tipodimensiuni țevi PVC utilizate

în industria fibrelor sintetice la capsulele de bobinare ; profil jgheab din PVC dur destinat tablourilor de comandă și automatizare în industria electrotehnică ; folie calandrată pentru industria de medicamente și cosmetică ; și altele. De asemenea, a fost lansată o nouă serie de recipiente din polietilenă de înaltă rezistență, cu capacități de 60—100 l. Folosirea unor matrice modulate permite oferirea de recipiente cu diferite deschideri ale gurilor de evacuare, prezentînd totodată îmbunătățiri de manipulare. Recomandați în special pentru depozitarea și transportul produselor viscoase și pulverulente, acești recipiente pot fi utilizați cu foarte bune rezultate la depozitarea și conservarea produselor legumicole. Îmbinarea gurii de umplere cu capacul permite o etanșare superioară față de recipientii fabricați anterior. Asigurarea închiderii se face printr-un colier sistem brățară.

De remarcă intrarea în fabricație a unui nou tip de granule dure pe bază de polietilenă de vinil după o rețetă originală stabilită de punctul de cercetare și anume „Granule dure pentru suflat sticlă” și care prezintă caracteristici certe : grad înalt de transparență, rezistență deosebită la șoc, punct de înmuiere și stabilitatea termică ri-

dicată. Noul tip de granule poate fi obținut în diverse sortimente ; de asemenea, gama de tuburi PVC plastificate, armate cu fire poliesterice, și utilizare în industrie și agricultură pentru transportul fluidelor sub presiune, racorduri pneumatice, racorduri hidraulice, manșoane de izolare. Aceste tuburi sint recomandate pentru presiunea de lucru 4 Kgf/cm² și avînd o presiune de plesnire de peste 10 Kgf/cm².

Tuburile din PVC plastificate armate înlocuiesc cu succes tuburile de cauciuc. Fiînd obținute din material transparent, permit observarea circulației lichidului. Procesul lor de îmbătrînire este foarte lent, au o flexibilitate ridicată și pot fi manipulate cu ușurință.

MOLDOPLAST — IAȘI

În strada V. Alecsandri există un magazin care ne propune o nouă și insolită ipostază a universului casnic, totul fiind aici realizat din mase plastice. Iar acest „totul” este uimitor de vast. Astfel, Moldoplast ne oferă :

— Dale și covoare din polietilenă de vinil imprimate sau neimprimate, în diverse culori și modele ;

— Țevi și tuburi din PVC pentru instalații electrice, aducții de apă ;

— Plăci din polistiren ;

— Pungi din polietilenă imprimată și neimprimată ;

— Sacoșe din polietilenă cu mîner stanțat, imprimată în 1—4 culori ;

— Folii din polietilenă ;

— Folii din polietilenă de vinil în diverse șagrenă și culori ;

— Tuburi PVC plastificate armate cu fire poliesterice ;

— Recipienți din polietilenă cu capacitate de 17 litri la 200 litri ;

— Bărci din material plastic ;

— Diverse articole de uz casnic.

Un articol nou și care va fi mult solicitat e **placa ondulată pentru construcții**, dimensiuni 1550—2090—0,3 mil.

Cît privește varietatea articolelor mari și mici, spre a ilustra gama produselor, să cităm :

— Jucării pentru cei mici ;

— Servicii de cafea, pahare etc. ;

— Compotiere, platouri ;

— Perii de toate felurile, de la peria de unghii pînă la cea de curățat autotrismul ;

— Fărăș, lighean, săpunieră și tot necesarul gospodinei ;

— Coș de hirtii, ustensile de birou.

— Instalații sanitare.

Iar mai departe — treceti pe la magazin și vă veți convinge de aportul maselor plastice în viața noastră de toate zilele.

TRUSTUL DE CONSTRUCȚII IAȘI

Stocuri disponibile la data de 1 august 1975

Realizarea unor lucrări de investiții de proporții și complexitatea celor care intră în sarcina Trustului de construcții Iași, impune măsuri organizatorice ferme pentru asigurarea condițiilor necesare bunei desfășurări a activității pe șantier. În scopul realizării ritmice a planului de producție, se urmărește permanent ca întreaga rețea de șantier să dispună la timp de o bază materială optimă care să faciliteze desfășurarea lucrărilor de construcții în concordanță cu graficele stabilite. Este de la sine înțeles că o astfel de acțiune, menită să contribuie la creșterea eficienței economice de ansamblu, implică o colaborare susținută a factorilor de răspundere din trust, acțiuni care vizează corelarea și concentrarea activităților pe linia proiectare-aprovizionarea tehnico-materială-execução.

Constituind o verigă de ma-

re importantă în circuitul de producție activitatea de aprovizionare tehnico-materială se situează în ordinea prioritară a eforturilor în care este angajat colectivul de muncă al Trustului de construcții. Măsurile întreprinse pe un front larg, în ceea ce privește utilizarea rațională a bazei materiale, se concretizează în fiecare exercițiu de plan prin realizări economice superioare ce au ca rezultat imediat și evident o creștere a gradului de eficiență în circulația mijloacelor bănești. Cunoscându-se că de perfecționarea activității economice depinde continuă rentabilizare a unității, se direcționează o parte din fondul de probleme organizatorice spre accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante.

Pentru atingerea acestui obiectiv major care, în esență, ilustrează preocupările legate de însușirea științei conduc-

rii, se caută soluțiile cele mai potrivite ce pot avea o contribuție directă în dinamizarea activității de aprovizionare. Pornind de la reactualizarea periodică a planului de aprovizionare și dimensionarea judicioasă a balanțelor de materiale și produse, se ajunge la investigarea stocurilor disponibile și fără mișcare care conduc la imobilizări financiare ce afectează normativul mijloacelor bănești. Concomitent cu reintroducerea în circuitul economic a imobilizărilor de materiale, se accelerează încorporarea în lucrările planificate a reperelor existente, îmbunătățindu-se circulația mărfurilor prin scurtarea perioadelor de stocare.

La sporirea gradului de eficiență în rularea fondurilor bănești, un element favorizant îl constituie optimizarea transportului produselor de la furnizori la șantier, această operație făcându-se de regulă

fără filieră intermediară, ceea ce scurtează termenle de imobilizare și reduce considerabil cheltuielile de manipulare și transport. Justa orientare în aplicarea consecventă a politicii de economie prin respectarea normelor de consum, reducerea consumurilor specifice și înlăturarea oricăror risipe de materiale pe șantier, au condus la apariția unui excedent cantitativ în baza tehnico-materială a trustului, situație care reclamă în mod firesc valorificarea reperelor de prisos, pînă la limita necesarului.

În dorința de a redistribui fondul excedentar de materiale pentru ca, pe această cale, să se asigure o rotație continuă a mijloacelor circulante, enumerăm cele mai importante stocuri disponibile oferite de această unitate la data de 1 august 1975:

Denumirea materialului	Calit.	Cod	U/M	Cant.	Preț unitar
Tablă cositorită	bună		kg.	220	5,60
Armături ind. fontă	"		to.	1.019	
Coturi cu talpă hidrant	"		bc.	22	291,00
Cutii hidrant	"		bc.	35	238,00
Polistiren granule	"		kg.	9	15,00
Anvelope obișnuite 670×15	"		bc.	1	248,00
Robinet RCM Ø12	"		bc.	107	87,00
Traverse din beton pt. cale ferată normală, tip 49	"		bc.	666	156,00
Aparataj de joasă tensiune	"		mii lei		
Ampermetru 15A	"	71731	bc.	2	95,00
Bufoani sonerie cumpănă	"	10182	bc.	368	6,50
Capace sig. mignon 25 A	"	2130	bc.	2.305	2,85
Soclu sig. mignon 25 A	"	7995	bc.	1.827	6,85
Conectori 2,5 mm.	"	75	bc.	370	5,75
Minere MPR 500 v.	"	2530	bc.	145	15,00
Conectori 4 mm.	"	75	bc.	2.000	5,75
idem 6 mm.	"	75	bc.	6.525	6,00
idem 50 mm.	"	75	bc.	63	23,10
Bloc electric apart. 3 circ.	"	75	bc.	75	196,00
Fitinguri fontă emailată curbe Ø 1/2 nr. 1	"		bc.	800	3,45
idem curbe Ø 1/2 nr. 2	"		bc.	800	5,89
Uși ferestre celulare 2×0,78	"		mp.	39,2	48,00
Produse prefabricate b.a.	"		mc.	7	
— chesoane CAM	"		bc.	35	250,80
— țigla și olane	"		bc.	10.823	0,57
Tuburi și piese scurgere fontă din care: mufe duble Ø 50	"		bc.	4	6,70
— " 100	"		bc.	12	15,00
— " 150	"		bc.	12	23,00
Prese curățire	"		bc.	87	56,00
Conductori AFY 120	"		km.	0,363	12000,00
" AFY 150	"		km.	1,538	14900,00
" Fy 70	"		km.	0,3	27500,00
Sifon fontă tip S Ø 70	"		bc.	6	25,00
Plăci cesarom — galben 2,5×25	"		mp.	27	57,00
— dif. culori	"		mp.	140	52,00
Discuri abrazive Tiroliț	"		bc.	746	8,20
Acid azotic	"		kg.	154	1,67
Anilină roșie	"		kg.	3	93,00
Armături imperm. perete 60 w.	"		bc.	100	86,00
Braoște aplicate uși	"		bc.	99	15,60
Crizofenină	"		kg.	10	150,00
Chingă rului fereastră	"		ml.	75	5,16
Colțare placaș Lugoș	"		bc.	6.145	1,59
" Bratca	"		bc.	12.550	0,70
" Roman	"		bc.	1.000	1,59
Discuri flex. 125×230	"		bc.	4.000	7845 ⁰⁰
" 63×230	"		bc.	200	7845 ⁰⁰
Furci cu tijă 350	"		bc.	90	23,50

Trusturile de construcții din țară, șantierele, întreprinderile industriale și economice ca și cele amilate, interesate să-și asigure unele materiale deficitare din gama de re-

pere prezentate ca disponibile de Trustul de construcții Iași, pot trimite comenzi ferme la sediul unității din Iași, str. Păcurari 21, Serviciul aprovizionare.

Denumirea materialului	Calit.	Cod	U/M	Cant.	Preț unitar
Marmură plăci 20×15	bună		mp.	33,4	152,00
" 25×20	"		mp.	4	152,00
" 25×15	"		mp.	5	152,00
" roșie	"		mp.	54,2	207,00
Nisip bituminos	"		to.	276	140,00
Placaj alb Rușchița	"		mp.	44	213,00
Reflectoare tip coif. pt. hale	"		bc.	20	300,00
Storuri tip Satu Mare	"		bc.	275	14,25
" Mangalia	"		to.	687	50,00
Strifuri marmură	"		mp.	222	34,00
Terasiț roșu 406	"		to.	7,2	594,00
" orange 430	"		to.	37	590,00
" galben 401	"		to.	30	480,00
" galben 400	"		to.	16	480,00
" negru 428	"		to.	45	648,00
" verde 420	"		to.	24	680,00
" verde 419	"		to.	27	880,00
Arzător TD	"		bc.	10	90,00
Lămpi carbid	"		bc.	50	61,00
Becuri lămpi carbid	"		bc.	70	3,40
Chei hidrant	"		bc.	6	34,85
Abazur nr. 2	"		bc.	171	23,60
Dop fontă pres. Ø 200	"		bc.	3	81,00
Mufe de trecut pe tub Ø 70	"		bc.	40	94,00
idem Ø 125	"		bc.	9	159,50
Piesă trecere cu fanșă Ø 150	"		bc.	2	300,00
Piesă cu flanșă și mufă Ø 50	"		bc.	53	51,00
Ramificații cu mufă Ø 50	"		bc.	4	80,00
idem Ø 600—150	"		bc.	1	520,00
Tub fontă Pireș Ø 80—5 000	"		bc.	1	395,00
Teu cu flanșă Ø 150—70	"		bc.	2	242,00
idem Ø 100—50	"		bc.	6	132,00
Teu cu mufă Ø 50	"		bc.	1	86,00
Armături BADT cu braț 75 w.	"		bc.	200	29,90
Potențiomtru difuzor 25 w.	"		bc.	38	1,00
Corp iluminat fluoresc. 340	"		bc.	16	282,00
idem 165	"		bc.	46	175,00
idem 140	"		bc.	52	153,00
idem 240	"		bc.	2	589,00
Cleme NUL	"		bc.	1.125	0,55
Papuci cablu cu 12×18,5	"		bc.	67	2,25
Suporți izolatori M 85	"		bc.	33	2,95
idem N 95	"		bc.	235	4,75
Manete acționate MA 3	"		bc.	70	47,60
Cutii tronconice	"		bc.	15	47,00
Materiale protecție și p.c.i.					
Bonete doc	bună		bc.	357	12,50
Bluze albe ospătari	"		bc.	32	53,00
Toporașe p.c.i.	"		bc.	200	38,50
Umerare doc	"		bc.	48	57,00
Mănuși duble doc	"		bc.	127	14,00

Materialele se vor livra cu certificat de calitate, facturarea făcându-se la prețuri reasezate. Furnizorul se obligă să expedieze produsele în condiții

optime de ambalare și transport.

Informații suplimentare se pot obține la telefon 13491.

Progresul științific în preocupările și realizările TRUSTULUI DE CONSTRUCȚII INDUSTRIALE IAȘI

În contextul general de dezvoltare a țării, de realizare a unui vast program de investiții, Trustul de Construcții Industriale Iași a înfăptuit în anii cincinalului actual un salt de progres tehnic, tehnologic și organizatoric reflectat de nivelul indicatorilor tehnico-economici obținuți an de an și de numeroasele uzine, întreprinderi și fabrici puse în funcțiune pe marile platforme industriale ale Moldovei: Iași, Birlad, Vaslui, Huși, Botoșani, Dorohoi, Suceava, Cîmpulung Moldovenesc, Roman, Pașcani ș.a.

Realizarea cea mai de preț pentru trust o constituie colectivele de muncitori, tehnicieni și ingineri care s-au format și au devenit prin competența profesională și experiența practică o forță de producție capabilă să înfăptuiască în modul cel mai exemplar sarcinile puse de obiectivele aprobate ce urmează a se înfăptui în cincinalul viitor a cărui început este atât de stimulator.

Au fost proiectate și realizate pe șantiere noi tehnologii care au permis introducerea accelerată a programului tehnic în execuție.

Se pot menționa astfel:

- realizarea rezervoarelor din beton precomprimat, de mare capacitate pentru alimentări cu apă;
- glisarea structurilor în cadre spațiale (primăară pe țară);

- armarea cu plase sudate a celor mai diverse elemente și structuri din beton armat, prin reproiectare, cum ar fi: planșee, pereți, radier silozuri, pardoseli, fundații de mașini etc.;

- cofrarea elementelor de beton armat cu ajutorul cofrajelor specializate CMU și CMS;

- proiectarea și realizarea unui tipar metalic universal încălzitor, pentru turnarea elementelor prefabricate liniare din beton armat, cu care s-au executat stîlpii pentru extinderea I. M. Iași și I. M. Nicolina Iași;

- execuția cuvelor adânci de mari dimensiuni și a fundațiilor speciale în terenuri nisipoase saturate cu apă, în varianta cheson deschis;

Numai prin aplicarea de la „Dezvoltarea Întreprinderii de rulmenți Birlad, etapa I” a acestei tehnologii s-au realizat economii de peste 1 000 000 lei;

- tehnologia de realizare a acoperișului suspendat la sala sporturilor din Iași;

- proiectarea și realizarea pereților camerelor de uscare din panouri mari prefabricate, executate în poligon de șantier;

- proiectarea și realizarea unui element prefa-

bricat special cu care s-au executat camerele de uscare la secția de țigle Iași;

- proiectarea și aplicarea la execuția structurii silozurilor a tehnologiei de glisare pe timp friguros;

- perfecționarea tehnologiei de execuție a structurii prefabricate asamblată prin precomprimare la Fabrica de bere Iași;

- cercetarea și fundamentarea unei noi metode de control a forței de precomprimare;

- stabilirea tehnologiei de execuție a elementelor din beton precomprimat pentru acoperișul halelor industriale;

- ridicarea gradului de industrializare a lucrărilor de construcții prin concentrarea și realizarea prin metode industriale în organizări centralizate de șantier a întregii producții de betoane și mortare a fasonării armăturilor din oțel beton.

Ing. V. D.

